

НУБІП України

НУБІП України

**МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА**

13.02. КМР. 1697 «С» 2022.11.14.047. ПІЗ

**ГРОГУЛЬ АНГЕЛІНИ ОЛЕКСАНДРІВНИ**

2023 р.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І  
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Факультет землевпорядкування

УДК 330.3:630\*2 (477.41)

ПОГОДЖЕНО

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ

Декан факультету

землевпорядкування

д.е.н. проф. Євсюков Т. О.

(підпис)

(ПІБ)

Завідувач кафедри

земельного кадастру

к.е.н. доц. Мединська Н.В.

(підпис)

(ПІБ)

“ ” 2023 р.

“ ” 2023 р.

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: «Науково-методичні засади формування земельних ділянок для  
ведення лісового господарства (на прикладі Київської області)»

Спеціальність – 193 «Геодезія та землеустрій»

Освітня програма – Геодезія та землеустрій

Орієнтація освітньої програми – освітньо-професійна

Гарант освітньої програми

доктор економічних наук, професор

(науковий ступінь та вчене звання)

Мартин А. Г.

(підпис)

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи

кандидат с/г наук, доцент

(науковий ступінь та вчене звання)

Тихенко О. В.

(підпис)

Виконала

Гропуль А. О.

(підпис)

КИЇВ - 2023

# НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Факультет землевпорядкування

**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Завідувач кафедри  
Земельного кадастру  
К.С.Н. доц. Медичська Н.В.

(підпис)

(ПІБ)

“ ” \_\_\_\_\_ 2022 р.

## ЗАВДАННЯ ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТУ

**Грогуль Ангеліні Олександрівні**

Спеціальність – 193 «Геодезія та землеустрій»

Освітня програма – Геодезія та землеустрій

Орієнтація освітньої програми – освітньо-професійна

Тема магістерської кваліфікаційної роботи: «Науково-методичні засади формування земельних ділянок для ведення лісового господарства (на прикладі Київської області)», затверджена наказом ректора НУБІП України від “14” листопада 2022 р. № 1697 «С».

Термін подання завершеної роботи на кафедру \_\_\_\_\_

Вихідні дані до магістерської кваліфікаційної роботи: технічна документація із землеустрою щодо інвентаризації земель запасу лісового фонду державної власності в межах Іванківської селищної територіальної громади Вишгородського району (колишніх Горностайпільської, Димарської, Дитятківської, Обуховицької, Олізарівської, Оранської, Старосокільської, Термахівської сільських рад Іванківського району) Київської області

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. Інвентаризація земель, її суть, мета, вимоги та підстави щодо проведення.
2. Особливості використання земель лісогосподарського призначення.
3. Науково-методичні засади формування земель лісогосподарського призначення.
4. Формування земельних ділянок лісогосподарського призначення державної власності на основі інвентаризації земель.

Перелік графічного матеріалу: 1. Схема розташування земельної ділянки.  
2. Кадастровий план земельної ділянки 3. Робочі інвентаризаційні плани.

Дата видачі завдання “14” листопада 2022 р.

**Керівник магістерської кваліфікаційної роботи**

\_\_\_\_\_ к. с-г н. доц. Тихенко О. В.

(підпис)

**Завдання прийняла до виконання**

Грогуль А. О.

(підпис)

# ЗМІСТ

# НУБІП України

ВСТУП ..... 4

РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади формування земельних ділянок для  
землекористування лісогосподарського підприємства ..... 7

1.1. Теоретичні аспекти використання земельних ділянок лісогосподарського  
призначення в Україні ..... 7

1.2. Землевпорядні заходи для відновлення лісів у післявоєнний період ..... 16

РОЗДІЛ 2. Сучасний стан використання земель на території Вишгородського  
району Київської області ..... 27

2.1. Нормативно-методична база формування земельних ділянок  
лісогосподарського призначення ..... 27

2.2. Характеристика об'єкту дослідження ..... 42

2.3. Геодезична основа при встановленні меж земельних ділянок в природі (на  
місцевості) ..... 48

РОЗДІЛ 3. Формування землекористувань лісогосподарського призначення  
Іванківської селищної територіальної громади Вишгородського району  
Київської області ..... 60

3.1. Шляхи ефективного використання земель лісогосподарського призначення  
..... 60

3.2. Інвентаризація земель, як механізм формування земельних ділянок ..... 72

3.3. Формування земельних ділянок лісогосподарського призначення в  
використанням даних Державного земельного кадастру ..... 81

ВИСНОВКИ ..... 86

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ..... 89

ДОДАТКИ ..... 99

# НУБІП України

# НУБІП України

## ВСТУП

Одним із засобів регулювання земельних відносин в Україні - є формування земельних ділянок. Це дає можливості здійснення цивільно-правових процесів, аналізу використання земель в Україні, ведення земельного обліку, наповнення Державного земельного кадастру.

Власникам та користувачам сформовані земельні ділянки та зареєстровані на них відповідні речові права дають можливість вести господарську або іншу діяльність, за умови не порушення цільового використання, а також розпоряджатись, володіти, користуватись земельними ділянками відповідно до законодавства.

Лісове господарство, як цілісна система, спрямоване на забезпечення виконання завдань з відтворення і збереження лісів та земель лісогосподарського призначення; здійснення виробничих функцій із забезпечення населення лісовими ресурсами; здійснення господарських функцій з метою раціонального використання лісових та земельних ресурсів; забезпечення екологічної функції лісів. Формування земельних ділянок для ведення лісового господарства є першим кроком до реалізації поставлених завдань.

Як власник лісових земель, держава зберегла суттєвий важіль впливу на розвиток лісового господарства та використання земель лісогосподарського призначення. Важливу роль при цьому займає стабільність системи управління державними лісами та лісовими землями. Наразі головним завданням для земель лісогосподарського призначення державної форми власності є формування земельних ділянок та оформлення правостановлюючих документів на право постійного користування державними лісогосподарськими підприємствами.

**Актуальність теми.** Україна має невичерпні лісові ресурси, які потребують охорони та раціонального використання. Система державного управління та контролю за діяльністю лісових господарств передбачає ведення

обліку земель лісових господарств. Сформовані земельні ділянки мають встановлені межі, місце розташування, площу та встановлені на них права.

Уже декілька років поспіль здійснюються державні інвентаризації земель лісогосподарського призначення для наповнення Державного земельного

кадастру, що дає можливість бачити потенціал лісового фонду та розуміти наскільки ефективно використовуються землі. Формування земельних ділянок продовжується, внесення змін до Державного земельного кадастру про склад

угідь продовжується, тому необхідно мати розуміння як правильно віднести

землі до категорії земель лісогосподарського призначення та сформувати земельні ділянки, як об'єкти цивільних прав.

Метою магістерської кваліфікаційної роботи є визначення особливостей формування земельних ділянок лісогосподарського призначення на місцевому рівні.

Для досягнення мети було поставлено вирішення таких завдань:

- визначення науково-методичних підходів до формування земель лісогосподарського призначення;
- нормативно-правове забезпечення використання земель лісогосподарського призначення;
- дослідження сучасного стану використання лісових ресурсів Київської області;
- особливості внесення відомостей про землі лісогосподарського призначення до Державного земельного кадастру;
- удосконалення системи управління землями лісогосподарського призначення.

Об'єктом дослідження є земельні ділянки лісогосподарського призначення в межах Іванківської селищної територіальної громади Вишгородського району Київської області.

**Предметом** дослідження є визначення науково-методичних засад формування земельних ділянок лісогосподарського призначення.

**Методи дослідження.** Метод аналізу дозволив проглянути наукові напрацювання та законодавчі акти; за допомогою методу синтезу виділено основну проаналізовану інформацію, яка знадобиться для дослідження; методом узагальнення підсумовано отриману інформацію; використано метод класифікації.

**Публікації.** Під час Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції «Землеустрій і топографічна діяльність в умовах війни та післявоєнного відновлення», яка проходила 8-10 березня 2023 року у м. Київ на базі Національного університету біоресурсів і природокористування України опубліковано тези – «Оцінка земель лісогосподарського призначення, що постраждали внаслідок військових дій».

## РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади формування земельних ділянок для землекористування лісгосподарського підприємства

### Теоретичні аспекти використання земельних ділянок лісгосподарського призначення в Україні

Визначальне місце у системі сталого розвитку території України належить екологічній складовій, а саме раціональному використанню природних ресурсів – лісів, водойм, ґрунтів та інших ресурсів, а також їх охорона.

Важливу екологічну та економічну роль у житті українців відіграють землі лісгосподарського призначення, які є окремою категорією земель та окремою складовою земельного фонду України.

Статтею 13 Конституції України визначено, що земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності Українського народу. Від імені Українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених цією Конституцією [29].

Визначення земель лісгосподарського призначення роз'яснено у статті 55 Земельного кодексу України. Отже, до земель лісгосподарського призначення належать землі, вкриті лісовою рослинністю, а також не вкриті лісовою рослинністю, нелісові землі, які надані та використовуються для потреб лісового господарства.

До земель лісгосподарського призначення не належать землі, зайняті:

- а) зеленими насадженнями у межах населених пунктів, які не віднесені до категорії лісів;
- в) окремими деревами і групами дерев, чагарниками на сільськогосподарських угіддях, присадибних, дачних і садових ділянках;
- г) полезахисними лісовими смугами на землях сільськогосподарського призначення.



г) лісовими насадженнями у межах земельних ділянок шириною 30-50 метрів уздовж лінії державного кордону України на суші, по берегу української частини прикордонної річки, озера або іншої водойми, переданих у постійне користування військовим частинам Державної прикордонної служби України для будівництва, облаштування та утримання інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій.

Законодавчою базою земельних відносин є Конституція України, Земельний кодекс та інші нормативно-правові акти у сфері використання земель. Для організації та використання територій лісів існує Лісовий кодекс України. Для регулювання відносин в сфері використання і охорони земель лісогосподарського призначення доречно використовувати обидва цих законодавчих акти, так як ліс та земля нерозривно пов'язанні.

Слід зауважити, що частиною другою статті 3 Земельного кодексу України визначено, що земельні відносини, що виникають при використанні надр, лісів, вод, а також рослинного і тваринного світу, атмосферного повітря, регулюються цим Кодексом, нормативно-правовими актами про надра, ліси, води, рослинний і тваринний світ, атмосферне повітря, якщо вони не суперечать цьому Кодексу [24].

Ліс - тип природних комплексів (екосистема), у якому поєднуються переважно деревна та чагарникова рослинність з відповідними ґрунтами, трав'яною рослинністю, тваринним світом, мікроорганізмами та іншими природними компонентами, що взаємопов'язані у своєму розвитку, впливають один на одного і на навколишнє природне середовище.

Ліси України є її національним багатством і за своїм призначенням та місцезрештуванням виконують переважно водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі, рекреаційні, естетичні, виховні, інші функції та є джерелом для задоволення потреб суспільства в лісових ресурсах.

Усі ліси на території України, незалежно від того, на землях яких категорій за основним цільовим призначенням вони зростають, та незалежно від права власності на них, становлять лісовий фонд України і перебувають під охороною держави [32].

Лісові ресурси є основним джерелом деревини для паперової, меблевої та інших галузей виробництва. Окрім цього, ліс виконує важливу екологічну функцію, є засобом поліпшення клімату, є основним місцем для життя звірів та птахів, є джерелом різних рослин, що використовуються, зокрема, у медичній сфері, є основою для ведення лісового та мисливського господарств. Ліси також виконують оздоровчу, природоохоронну, рекреаційну та естетичну функції для населення України. Найважливішою функцією є екологічна, адже якщо її не буде то й не зможуть існувати інші.

Умовно ліси за призначенням можна розділити на 2 групи – екологічну та економічну (господарську).

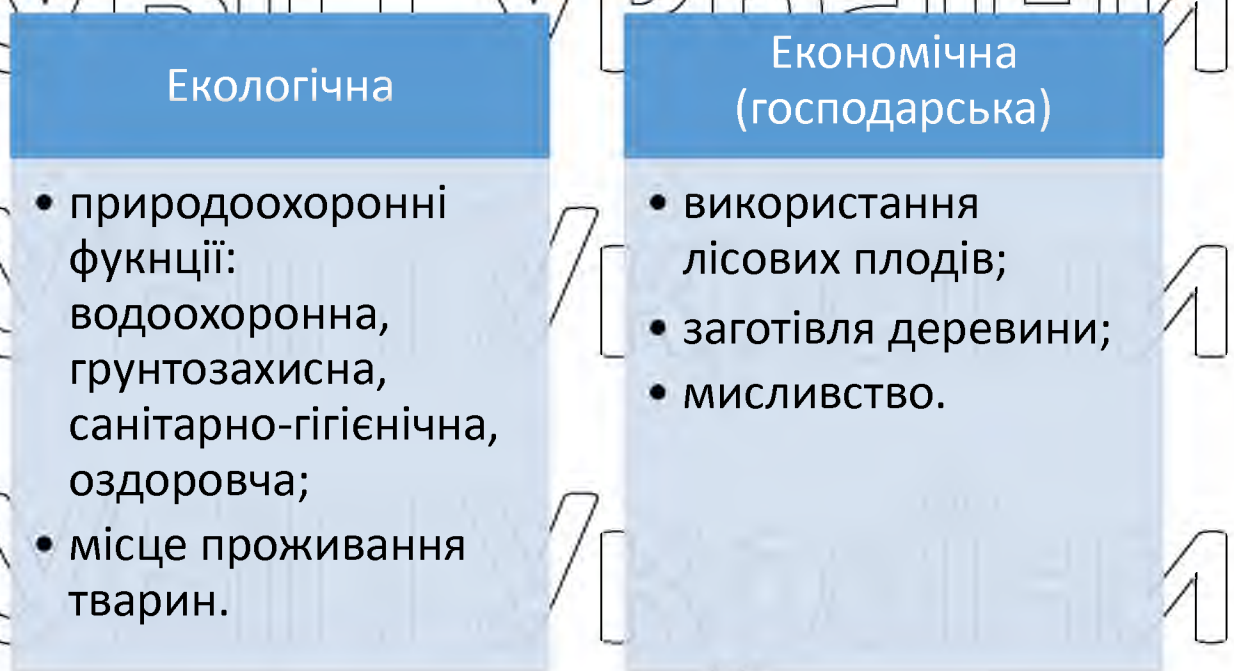


Рис. 1.1 Поділ лісів на групи за їх призначенням.

Лісовий кодекс України розмежовує поняття лісової ділянки та земельної лісової ділянки.

Так, статтею 1 Лісового кодексу України визначено, що *лісова ділянка* - ділянка лісового фонду України з визначеними межами, виділена відповідно до цього Кодексу для ведення лісового господарства та використання лісових ресурсів без вилучення її у землекористувача або власника землі; *земельна лісова ділянка* - земельна ділянка лісового фонду України з визначеними межами, яка надається або вилучається у землекористувача чи власника земельної ділянки для ведення лісового господарства або інших суспільних потреб відповідно до земельного законодавства [32].

Виходячи зі змісту цих понять, можна зробити висновок, що *лісова ділянка* - це ділянка, на якій ведеться лісовпорядкування, ділянка на якій вирощують ліс або інші лісові ресурси, а *земельна лісова ділянка* - це теж ділянка, на якій вирощують ліс або інші лісові ресурси, але в юридичному плані вона є об'єктом земельних відносин.

Правильне ведення лісового господарства має базуватись на визначенні правильного об'єкта лісового господарства - це земля та земельні ділянки, а не ліс та лісові ресурси [31].

Лісовпорядкування включає комплекс заходів, спрямованих на забезпечення ефективної організації та науково обгрунтованого ведення лісового господарства, охорони, захисту, раціонального використання, підвищення екологічного та ресурсного потенціалу лісів, культури ведення лісового господарства, отримання достовірної і всебічної інформації про лісовий фонд України [32].

Центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства є Державне агентство лісових ресурсів України (Держлісагентство).

Землі лісогосподарського призначення можуть перебувати у державній, комунальній та приватній власності.

Громадянам та юридичним особам за рішенням органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади можуть безоплатно або за плату передаватись у власність замкнені земельні ділянки лісгосподарського призначення загальною площею до 5 гектарів у складі угідь селянських, фермерських та інших господарств.

Громадяни та юридичні особи у встановленому законом порядку можуть набувати у власність для лісорозведення земельні ділянки, а також можуть мати у власності ліси, створені шляхом лісорозведення на набутих у власність у встановленому законом порядку земельних ділянках, а також самозалісені ділянки на набутих у власність у встановленому законом порядку земельних ділянках [24].

Статтею 57 Земельного кодексу України визначено порядок використання земель лісгосподарського призначення.

Так, земельні ділянки лісгосподарського призначення за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування надаються в постійне користування спеціалізованим державним або комунальним лісгосподарським підприємствам, іншим державним і комунальним підприємствам, установам та організаціям, у яких створено спеціалізовані підрозділи, для ведення лісового господарства.

Фізичні та юридичні особи мають право на віднесення до земель лісгосподарського призначення земельних ділянок (у тому числі самозалісених), що перебувають у їх власності і належать до усіх категорій земель (крім земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення), а також на ведення на них лісового господарства [24].

Право постійного користування є похідним від права власності та реєструється у встановленому законодавством порядку.

Прикінцевим положення Лісового кодексу України визначають, що до здійснення державної реєстрації, але не пізніше 1 січня 2027 року, державними

та комунальними лісгосподарськими підприємствами, іншими державними і комунальними підприємствами та установами права постійного користування земельними ділянками лісгосподарського призначення, які надані їм у постійне

користування до набрання чинності Земельним кодексом України, таке право підтверджується планово-картографічними матеріалами лісовпорядкування [32].

Використання земель лісгосподарського призначення, як і інших категорій земель, повинно здійснюватись виключно в межах цільового призначення земельних ділянок.

Відомості про цільове призначення земельних ділянок вносяться до Державного земельного кадастру:

а) щодо категорії земель:

- на підставі відповідної документації із землеустрою, що розробляється при формуванні земельних ділянок, - щодо земельних ділянок, які формуються;

- на підставі заяви власника (розпорядника, у визначених законом випадках - користувача) земельної ділянки та комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, генерального плану населеного пункту - щодо

земельних ділянок, цільове призначення яких змінюється на підставі такої

документації;

- на підставі технічної документації із землеустрою - щодо інвентаризації земель;

б) щодо виду цільового призначення в межах певної категорії земель:

- на підставі відповідної документації із землеустрою, що розробляється при формуванні земельних ділянок, - щодо земельних ділянок, які формуються;

- на підставі заяви власника (розпорядника, у визначених законом випадках - користувача) земельної ділянки відповідно до комплексного плану

просторового розвитку території територіальної громади, генерального плану населеного пункту [40].

Відповідно до додатку 59 Порядку ведення Державного земельного кадастру затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2012 року № 1051 визначено Класифікатор видів цільового призначення земельних ділянок.

# НУБІП України

Таблиця 1.1

Класифікація видів земельних угідь (КВЗУ) по землях лісгосподарського призначення [47]

Код виду цільового призначення		Назва виду цільового призначення
розділ	підрозділ	
09		Земельні ділянки лісгосподарського призначення (земельні ділянки, вкриті лісовою рослинністю, а також не вкриті лісовою рослинністю, нелісові земельні ділянки, які надачі та використовуються для потреб лісового господарства, крім земельних ділянок, зайнятих зеленими насадженнями у межах населених пунктів, які не віднесені до категорії лісів, а також земельних ділянок, зайнятих окремими деревами і групами дерев, чагарниками на сільськогосподарських угіддях, присадибних, дачних і садових ділянках)
	09.01	Для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг
	09.02	Для іншого лісгосподарського призначення
	09.03	Для цілей підрозділів 09.01-09.02, 09.04-09.05 та для збереження та використання земель природно-заповідного фонду

Звершення таблиці 1.1	
09.04	Для розміщення господарських дворів лісгосподарських підприємств, установ, організацій та будівель лісомисливського господарства
09.05	Земельні ділянки запасу (земельні ділянки, які не надані у власність або користування громадянам чи юридичним особам)

Зміна цільового призначення земель, зайнятих лісами, проводиться з урахуванням висновків органів виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища та лісового господарства [24].

Статтею 53 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачено, що використання земель не за цільовим призначенням, невиконання природоохоронного режиму використання земель, розміщення, проектування, будівництво, введення в дію об'єктів, які негативно впливають на стан земель, неправильна експлуатація, знищення або пошкодження протиерозійних гідротехнічних споруд, захисних лісонасаджень - тягнуть за собою накладення штрафу на громадян від п'яти до двадцяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - від п'ятнадцяти до тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [25, 26].

Стаття 63 цього ж Кодексу говорить про те, що використання ділянок земель державного лісового фонду для розкорчовування, спорудження будівель, переробки деревини, влаштування складів і т. ін. без належного дозволу на використання цих ділянок - тягне за собою накладення штрафу на громадян від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - від дев'яти до вісімнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [25, 26].

Статтею 70 Кодексу визначено, що самовільне сінокосіння і пасіння худоби в лісах і на землях державного лісового фонду, не вкритих лісом, самовільне

збирання дикорослих плодів, горіхів, грибів, ягід і т. ін. на ділянках, де це заборонено або допускається тільки за лісовими квитками - тягнуть за собою

накладення штрафу на громадян від одного до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - від трьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Збирання дикорослих плодів, горіхів, ягід і т. ін. з порушенням

установлених строків їх збирання - тягне за собою накладення штрафу на громадян від одного до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - від трьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [25, 26].

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України



## 1.2. Землепорядні заходи для відновлення лісів у післявоєнний період

Ліси, як і інші природні ресурси, зазнають антропогенного впливу.

Нераціональне використання, забруднення та засмічення, корупційні схеми для незаконного вирубування лісів позбавляють Україну мільйонів кубометрів лісу.

Але наразі корупція – це не єдина загроза для лісів держави.

З початком війни навколишнє природне середовище потерпає від ворожої діяльності. Напад росії створив безпрецедентну загрозу для земель та лісів

України. Попит на деревину, як джерела енергії та джерела матеріалів для будівництва фортифікаційних споруд, різко зріс. Окрім цього, ліси потерпають

від пожеж спричинених бойовими діями. Разом зі знищенням деревини, проходить і знищення лісової флори та фауни. Утворення вирв від обстрілів

порушує стан ґрунтів. Бойові дії також провокують повені та зсуви ґрунту.



Рис. 2.1 Процеси, що провокують забруднення земель [73]

Ліси, як природні ресурси, підлягають відновленню свого кількісного та якісного стану, але на це потрібні десятиріччя.

Наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів від 05.10.2022 № 414 затверджено Методику визначення шкоди та збитків, заподіяних лісовому фонду внаслідок збройної агресії російської федерації зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 24 жовтня 2022 р. за № 1308/38644.

Методика застосовується для визначення шкоди та збитків, яка заподіяна ворожими силами російської федерації для земельних лісових ділянок України безпосередньо державі а також постійним лісокористувачам та власникам лісів на земельних ділянках лісгосподарського призначення, захисних насаджень лінійного типу, лісовим розсадникам, лісовим культурам та користувачам мисливських угідь, та визначає наступні параметри:

- втрати лісгосподарського виробництва, спричинені обмеженням прав землекористувачів:
  - втрати пошкодженої, втраченої заготовленої лісопродукції;
  - неотримані доходи лісокористувачів, заподіяні тимчасовим зайняттям земельних ділянок, встановленням обмежень щодо їх використання, від:
    - непроведення рубок (вартість лісопродукції, ренти плати);
    - неможливості здійснювати побічне користування (зокрема заготівлю березового соку, ягід, грибів);
  - витрати на підготовку ґрунту під створення лісових культур;
  - витрати на вирощування садивного матеріалу у лісових розсадниках, створення та догляд за лісовими культурами;
- втрати мисливського господарства, внаслідок знищення або пошкодження вольєрів, інших біотехнічних споруд, мисливських тварин [45].

Третяк А. М. разом з іншими вченими вважає, що наразі методик оцінки збитків військової агресії російської федерації не достатньо, а потрібно розробити нормативно-методичні документи для територій сільських територіальних громад, що включатимуть: порядок інвентаризації земельних ділянок та виявлення прав на них, що постраждали від бойових дій чи територістичних актів; склад та зміст технічної документації з інвентаризації земель постраждалих від бойових дій; методичних рекомендацій для фіксації прямої шкоди завданої бойовими діями для земельного потенціалу території; методику оцінки вартості збитків землекористуванню, природних ресурсів та біорізноманіттю; склад та зміст оцінки вартості збитків землекористуванню, природних ресурсів та біорізноманіттю; порядок розроблення комплексних планів відновлення територій; склад та зміст комплексних планів відновлення територій [69].

У праці Дороша Й. М., Барвінського А. В., Дорош О. С., Свиридової Л. А. зазначено, що потрібною умовою для впровадження землеохоронних заходів від наслідків бойових дій є розробка системи класифікації земель за ступенем ураження та порушення, оскільки від цього залежить ефективність поліпшення земель та й взагалі доцільність використання в подальшому таких земель. Основним напрямом роботи з порушеними землями внаслідок військових дій є рекультивация земель. Диференційований підхід щодо рекультиваци та трансформації техногенно забруднених угідь дозволить з користю використувувати кошти на ці заходи та досягати максимальних результатів [18].

За даними Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України станом на травень 2022 року підраховано шкоду, яку завдала лісогосподарським підприємства агресія російської федерації, орієнтовно 13,2 млрд гривень. Йде мова не тільки про лісові ресурси, а й про обладнання для догляду за лісом, будівлі та споруди, транспортні засоби [2].

Відповідно до статті 10 Закону України «Про рослинний світ» за умови додержання вимог законодавства можуть здійснюватися такі види спеціального використання природних рослинних ресурсів, зокрема, заготівля деревини під час рубок головного користування [57]. Зрозуміло, що у воєнний час у зоні бойових дій та територій поруч цієї зони ніхто не буде зважати на цю норму закону. Люди будуть використовувати лісові ресурси для розведення багать для обігріву та для будівництва. На жаль, на це вплинути не можливо.

Також варто зазначити, що від воєнних дій страждає не тільки флора лісу, зникають дерева та інші види рослин, а й фауна теж потерпає від бойових дій. Лісові тварини можуть піддаватись не регульованому полюванню та просто гинути від голоду, шуму та неспокою, тому що знищується їх природне середовище проживання.

Статтею 39 Закону України «Про тваринний світ» визначено, що у період розмноження диких тварин, з 1 квітня до 15 червня, забороняється, зокрема, здійснення всіх видів рубок головного користування та всіх видів рубок формування і оздоровлення лісів на всіх лісових ділянках, що належать до відтворювальних ділянок відповідно до упорядкування мисливських угідь, високогірних лісів, приполюсних лісів, лісів у ярах, балках і річкових долинах, лісових ділянок на схилах ярів, балок, обривів, осипів і зсувів, берегозахисних ділянок, лісових ділянок навколо витоків річок, уздовж межі з безлісною місцевістю, лісів у мокрих та сирих типах лісорослинних умов, у межах територій природно-заповідного фонд [60]. Якщо у період розмноження тварин, які проживають у лісі, буде підвищений рівень шуму, буде знищена лісова рослинність, то тварини не зможуть спокійно розмножуватись, що зменшить популяцію диких тварин цієї місцевості.

Окремо варто зауважити про застосування боеприпасів, які своїм хімічним впливом завдають великої шкоди, як для рослин, так і для тварин, так і для екосистеми лісу вцілому.

Отже, головна задача післявоєнного періоду відновлення лісів – це виключити всі негативні фактори з території, яка постраждала від ведення бойових дій та спрямувати всі напрями на відновлення – це і напрям лісовідновлення, відновлення ґрунтів, відновлення тваринного і рослинного світів, а також землевпорядні заходи, проведення рекультиванії порушених земель.

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження лісів» прийнятий від 20.06.2022 внесено зміни до Земельного кодексу України та визначено поняття самозаліснених земель.

Стаття 57-1 Земельного кодексу України визначає, що самозаліснена ділянка - це земельна ділянка будь-якої категорії земель (крім земель лісогосподарського призначення, природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення) площею понад 0,5 гектара, вкрита частково чи повністю лісовою рослинністю, заліснення якої відбулося природним шляхом [24].

Самозалісненні земельні ділянки є хорошим способом регенерації лісів та збільшення їх кількісного стану. Лісові насадження, що відновились природним чином є одним із пасивних способів відновлення лісової екосистеми. Як і інше лісове господарство, самозаліснення потребує підтримки з боку людей, але не значної – це захист від пожеж, захист від хвороб та шкідників та ін. Першочергово самозаліснення можна виявити під час проведення інвентаризації земель, при якій на основі кількісних та якісних характеристик земельної ділянки визначаються угіддя.

Дослідники Стойко Н. та Кошкалда І. зазначають, що при віднесенні самозалісненої ділянки на землях сільськогосподарського призначення чи будь-якого іншого призначення до земель лісогосподарського призначення, необхідно прорахувати вигоду та ефективність використання цих самозаліснених земель [66].

Віднесення земельної ділянки приватної власності до самозалищеної ділянки здійснюється її власником, а щодо земельних ділянок державної та комунальної власності - органом, який здійснює розпорядження нею [24].

Землі, що зазнали впливу бойових дій у період воєнного стану можна віднести до техногенно забруднених земель, тобто такі, що постраждали від антропогенного впливу та природного впливу (зсувів, землетрусів тощо).

Техногенно забруднені землі - це землі, забруднені внаслідок господарської діяльності людини, що призвела до деградації земель та її негативного впливу на довкілля і здоров'я людей. До техногенно забруднених земель відносяться землі радіаційно небезпечні та радіоактивно забруднені, землі забруднені важкими металами, іншими хімічними елементами тощо. При використанні техногенно забруднених земель враховуються особливості режиму їх використання [24].

Антропогенне забруднення лісів під час ведення бойових дій - це викид на лісові ресурси, ґрунти, води та у повітря шкідливих хімічних речовин, наприклад від боєприпасів та авіабомб; механічне пошкодження - вирубування лісів, викорчовування дерев з коренем, знищення інших лісових ресурсів для забезпечення діяльності людей у польових умовах.

У дослідженні Малашевської О. А. та Малашевського М. А. виділяють заходи щодо запобігання і усунення наслідків деградації земель, в тому числі порушених земель внаслідок проведення на них бойових дій, а саме:

- консервація земель;
- рекультивація;
- організаційно-господарські заходи (контурна організація території, агрономічні, селекційні заходи);
- меліоративні заходи: агролісомеліорація (полезахисна, пасовищезахисна, протиерозійна), гідромеліорація (протипаводкова, протиселева, протиповенева, зрошувальна, осушувальна), хімічна

НУБІП УКРАЇНИ  
 (гіпсування, вапнування, фосфоритування), культур-технічна (розчищення земель від деревної та чагарникової рослинності, каменів та інших предметів, первинна обробка ґрунту, розпушування, глинування, піскування) [73].

НУБІП УКРАЇНИ  
 Одним із землевпорядних заходів, щодо післявоєнного відновлення лісів та лісових ресурсів є виявлення не придатних для лісового господарства земель та консервація цих земель заради припинення господарського використання земель які є екологічно та економічно не ефективними, а також які можуть бути небезпечними для життя і здоров'я людей.

НУБІП УКРАЇНИ  
 Постановою Кабінетів Міністрів України від 19.01.2022 року № 35 затверджено порядок консервації земель.

НУБІП УКРАЇНИ  
 Консервація земель здійснюється шляхом припинення чи обмеження їх господарського використання у порядку, передбаченому законодавством, на визначений строк та залуження, заліснення або ренатуралізації. Консервації підлягають, зокрема:

- деградовані землі, малопродуктивні землі, що не мають степового, лучного, лісового рослинного покриву, господарське використання яких є екологічно небезпечним та економічно неефективним, а також техногенно забруднені земельні ділянки, на яких неможливо одержати екологічно чисту продукцію, а перебування людей на цих земельних ділянках є небезпечним для їх здоров'я;
- інші деградовані та малопродуктивні землі [49].

НУБІП УКРАЇНИ  
 Прийняти рішення про консервацію земель державної та комунальної власності можуть органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, що здійснюють розпорядження землями відповідно до статті 122 Земельного кодексу України.

НУБІП УКРАЇНИ  
 Консервація земель, які перебувають у приватній власності здійснюється лише за заявою землекористувача або землевласника до розробника

землепорядної документації, які визначені Законом України «Про землеустрій» та на підставі оформлення договору між заявником та розробником.

За результатами проведення інвентаризації земель, державної інвентаризації земель, складених схем під час районування земель, містобудівної документації, відомостей Державного земельного кадастру, матеріалів Державного фонду документації із землеустрою, регіональних програм використання земель можливо виявити землі, які потребують консервації.

Для документального завірення факту консервації земель розробляються робочі проекти землеустрою щодо консервації земель відповідно до статті 54 Закону України «Про землеустрій», якими визначаються види, терміни та способи консервації, напрями використання земель.

Постановою Кабінетів Міністрів України від 02.02.2022 року № 86 затверджено Правила розроблення робочих проектів землеустрою.

Робочий проект землеустрою включає.

- завдання на складання робочого проекту землеустрою;
- пояснювальну записку;
- характеристику природних та агрокліматичних умов відповідної території;
- матеріали ґрунтових та інших обстежень;
- матеріали геодезичних вишукувань та землепорядного проектування;
- техніко-економічні показники робочого проекту землеустрою;
- проектні рішення з визначення комплексу заходів та обсягу робіт з охорони земель;
- розрахунки кошторисної вартості щодо впровадження запроєктованих заходів з охорони земель;
- плани агровиробничих груп ґрунтів та крутизни схилів (у разі потреби);
- плани запроєктованих заходів;
- матеріали перенесення проекту в натуру (на місцевість).



Завдання на складання робочого проекту землеустрою затверджується замовником та має включати:

- інформацію про замовника та розробника робочого проекту;
- підставу для виконання робіт;
- характеристику об'єкта (місце розташування, площа, кадастровий номер (за наявності), цільове призначення тощо);
- мету розроблення робочого проекту (визначення видів, способів консервації земель, строку проведення консервації, а також напрямів використання земель);

- вихідні дані для здійснення консервації земель (нормативно-правові акти, наукові, технічні та інші документи);

- результат виконаних робіт - робочий проект землеустрою щодо консервації земель, в якому визначається, зокрема, конкретний вид проведення консервації земель (заліснення, залуження (із зазначенням конкретних видів рослин), ренатуралізація);
- кошторисна вартість запроектованих робіт [53].

У своїй праці О. Бурковський визначає зміни, які потребує законодавство для покращення механізмів екологічного поліпшення земель при їх консервації, зокрема:

- консервацію визначити в законодавстві не як тимчасовий процес, а процес, який навіть після основного відновлення консервованих земель обмежить подальше повне використання земельних ресурсів, як було до консервації;
- дозволити переведення законсервованих земель в об'єкти природно-заповідного фонду;
- звільнити землевласника/землекористувача від сплати податку консервованих земель;

створити Державне агентство екомережі та консервації земель, що матиме право брати консервовані землі у користування, повноваження здійснювати консервацію земель та сприяти відновленню земель [28].

Відновлення земель повинно передбачати оптимальне відношення різних видів і напрямів рекультивациі порушення земель, а з юридичної точки зору відновлення земель включає широкий спектр земельних відносин [1].

Рекультивациа порушених земель здійснюється для відновлення можливостей землі виконувати сільськогосподарську, лісгосподарську, водогосподарську, будівельну, природоохоронну та санітарно-оздоровчу функції [34; 30].

Основні законодавчі акти з рекультивациі земель, що регулюють сферу відновлення земель та забезпечують стале відновлене землекористування на територіях, що зазнали негативного техногенного або антропогенного впливу:

- Конституція України;
- Кодекс України про надра;
- Лісовий кодекс;
- Закон України «Про охорону земель»;

- Закон України «Про меліорацію земель»;
- Закон України «Про землеустрій»;

Невід'ємною складовою загальної інтегрованої системи державного земельного кадастру є землеустрій земель лісгосподарського призначення, який повинен здійснюватися комплексно з реалізацією таких функцій державного і самоврядного регулювання земельних відносин, як планування територій, ведення державного земельного кадастру та реєстрації прав на землю. Тому саме розроблення проектів землеустрою щодо формування територій земель лісгосподарського призначення є основою проведення лісовпорядних робіт.

Державний земельний кадастр є базовою територіальною основою для ведення інших кадастрів природних ресурсів, зокрема і державного лісового

кадастру. З урахуванням різного призначення лісів та багатоманітності виконуваних ними функцій (водоохоронної, ґрунтозахисної, рекреаційної, санітарної, гігієнічної, оздоровчої, особливої природоохоронної, естетичної, наукової та інших), передбачено поділ їх на категорії, які, своєю чергою, є складовою державного лісового кадастру, що ведеться з метою ефективно організації охорони і захисту лісів, раціонального використання лісового фонду, відтворення лісів, систематичного контролю за їх якісними і кількісними змінами.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

# НУБІП УКРАЇНИ

## РОЗДІЛ 2. Сучасний стан використання земель на території Вишгородського району Київської області

### 2.1. Нормативно-методична база формування земельних ділянок лісогосподарського призначення

Для того щоб земельна ділянка будь-якої категорії земель була об'єктом цивільно-правових відносин, вона повинна бути сформована.

Відповідно до статті 79 Земельного кодексу України земельна ділянка - це частина земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, з визначеними щодо неї правами [24].

Статтею 79-1 Земельного кодексу визначено, що формування земельної ділянки полягає у визначенні земельної ділянки як об'єкта цивільних прав.

Формування земельної ділянки передбачає визначення її площі, меж та внесення інформації про неї до Державного земельного кадастру. Формування земельних ділянок здійснюється:

- у порядку відведення земельних ділянок із земель державної та комунальної власності;
- шляхом поділу чи об'єднання раніше сформованих земельних ділянок;
- шляхом визначення меж земельних ділянок державної чи комунальної власності за проектами землеустрою щодо впорядкування територій населених пунктів, проектами землеустрою щодо впорядкування території для містобудівних потреб, проектами землеустрою щодо приватизації земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій;
- шляхом інвентаризації земель у випадках, передбачених законом;
- за проектами землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв);

# НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП України  
 - за затвердженими комплексними планами просторового розвитку території територіальних громад, генеральними планами населених пунктів, детальними планами території [24].

НУБІП України  
 Тобто, земельна ділянка вважається сформованою після того, як визначено її місце розташування, координати поворотних точок, довжини між точками, зазначені всі угіддя, визначено категорію земель та інші відомості про неї, розроблена відповідна землевпорядна документація та все це внесено в Державний земельний кадастр і присвоєно земельній ділянці кадастровий номер.

НУБІП України  
 Кадастровий номер земельної ділянки - індивідуальна, що не повторюється на всій території України, послідовність цифр та знаків, яка присвоюється земельній ділянці під час її державної реєстрації і зберігається за нею протягом усього часу існування [40].

НУБІП України  
 Ідентифікатором земельної ділянки у Державному земельному кадастрі є її кадастровий номер, який присвоюється за допомогою програмного забезпечення Державного земельного кадастру та скасовується лише у разі скасування реєстрації земельної ділянки.

НУБІП України  
 Кадастровий номер земельної ділянки складається з таких структурних елементів:  
 НКЗ: НКК: НЗД,  
 де НКЗ - номер кадастрової зони, який визначається згідно з пунктом 34 цього Порядку;

НУБІП України  
 НКК - номер кадастрового кварталу, який визначається згідно з пунктом 34 цього Порядку;  
 НЗД - чотиризначний номер земельної ділянки в межах кадастрового кварталу (максимальна кількість земельних ділянок у межах кадастрового кварталу становить 9999).

НУБІП України  
 Структурні елементи кадастрового номера земельної ділянки відокремлюються один від одного двокрапкою.

Структурні елементи кадастрового номера земельної ділянки визначаються на підставі:

- індексної кадастрової карти (плану);

- даних, що містяться у Державному земельному кадастрі;

- відомостей про координати поворотних точок меж земельної ділянки, зазначених у документації із землеустрою та відповідному електронному документі [47].

Кадастровий номер земельної ділянки розпочинається з коду Класифікатору об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ). У зв'язі з прийняттям Постанови Верховної Ради України від 17.07.2020 № 807-ІХ "Про утворення та ліквідацію районів" КОАТУУ втратив актуальність. Не зважаючи на не дійсність раніше діючих КОАТУУ, у Державному земельному кадастрі наразі структура кадастрового номеру не змінилася.

Для внесення даних до Державного земельного кадастру необхідно розробити землевпорядну документації та обмінний файл.

Формування земельних ділянок лісгосподарського призначення можна виконати такими видами землевпорядної документації:

- проектом землеустрою щодо відведення земельних ділянок;

- технічною документацією із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості);

- технічною документацією із землеустрою щодо інвентаризації земель.

Якщо земельні ділянки відсутні у Державному земельному кадастрі або передбачається поділ/об'єднання чи зміна цільового призначення земельної ділянки, то розробляється проект землеустрою щодо відведення земельних ділянок, який включає:

- а) пояснювальну записку;

б) матеріали геодезичних вишукувань та землепорядного проектування (у разі формування земельної ділянки);

в) розрахунок розміру втрат лісгосподарського виробництва (у випадках, передбачених законом);

г) розрахунок розміру збитків власників землі та землекористувачів (у випадках, передбачених законом);

г) перелік обмежень у використанні земельної ділянки;

д) кадастровий план земельної ділянки [54].

Якщо на земельну ділянку є державний акт на право власності або право постійного користування, але ці відомості не внесені до Державного земельного кадастру, тоді на підставі рішення власника (розпорядника) земельної ділянки розробляється технічна документація із землеустрою щодо встановлення

(відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості), яка в себе включає:

а) завдання на складання технічної документації із землеустрою;

б) пояснювальну записку;

в) матеріали топографо-геодезичних робіт;

г) кадастровий план земельної ділянки;

д) перелік обмежень у використанні земельної ділянки;

д) відомості про встановлені межові знаки [54].

За рішенням власників (розпорядників) земельних ділянок або за рішенням сільських, селищних, міських рад розробляється технічна документація із землеустрою щодо інвентаризації земель, яка включає:

а) пояснювальну записку;

б) матеріали топографо-геодезичних вишукувань;

в) пропозиції щодо узгодження даних, отриманих у результаті проведення інвентаризації земель, з інформацією, що міститься у документах, що посвідчують право на земельну ділянку, та Державному земельному кадастрі;

г) робочий і зведений інвентаризаційні плани;

г) переліки земельних ділянок (земель) у розрізі за категоріями земель та угіддями, наданих у власність (користування) з кадастровими номерами, наданих у власність (користування) без кадастрових номерів, не наданих у власність чи користування, що використовуються без документів, що посвідчують право на них, що використовуються не за цільовим призначенням, невитребуваних земельних часток (паїв), відумерлої спадщини;

д) відомості про меліоративну мережу або її складову частину/частини, в тому числі надані центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері гідротехнічної меліорації земель, для державної реєстрації меліоративної мережі або її складової частини/частин у Державному земельному кадастрі, а також про земельні ділянки, на яких вони розміщені;

е) відомості про земельні ділянки (частини земельних ділянок) та масиви земель сільськогосподарського призначення, включених до території обслуговування меліоративної мережі.

У разі формування земельної ділянки технічна документація із землеустрою щодо інвентаризації земель також включає:

а) відомості про обчислення площі земельної ділянки;

б) кадастровий план земельної ділянки;

в) перелік обмежень у використанні земельних ділянок;

г) відомості про встановлені межові знаки [54].

До землевпорядної документації обов'язково додається обмінний файл у форматі XML, який має повністю відповідати відомостям цієї документації.

Вимоги до структури, змісту та формату оформлення результатів робіт із землеустрою в електронному вигляді (обмінного файлу) визначені наказом Державного комітету України із земельних ресурсів від 02.11.2009 року № 573 зареєстровані в Міністерстві юстиції України від 15.02.2010 року за № 157/17452.

Обмінний файл - це електронний документ уніфікованої форми для обміну інформацією, яка використовується при веденні Поземельної книги та



книги записів реєстрації державних актів на право власності на землю та на право постійного користування землею, договорів оренди землі в електронному вигляді, державного земельного кадастру і здійсненні топографо-геодезичних робіт, робіт із землеустрою [43].

До відомостей обмінного файлу належить інформація про:

- результати та виконавців робіт із землеустрою та оцінки земель;
- топографо-геодезичних робіт;
- земельно-кадастрові одиниці;
- територіальні зони;
- суб'єктів земельних відносин;
- права на земельні ділянки;
- обмеження використання земельних ділянок;
- земельні угоди [43].

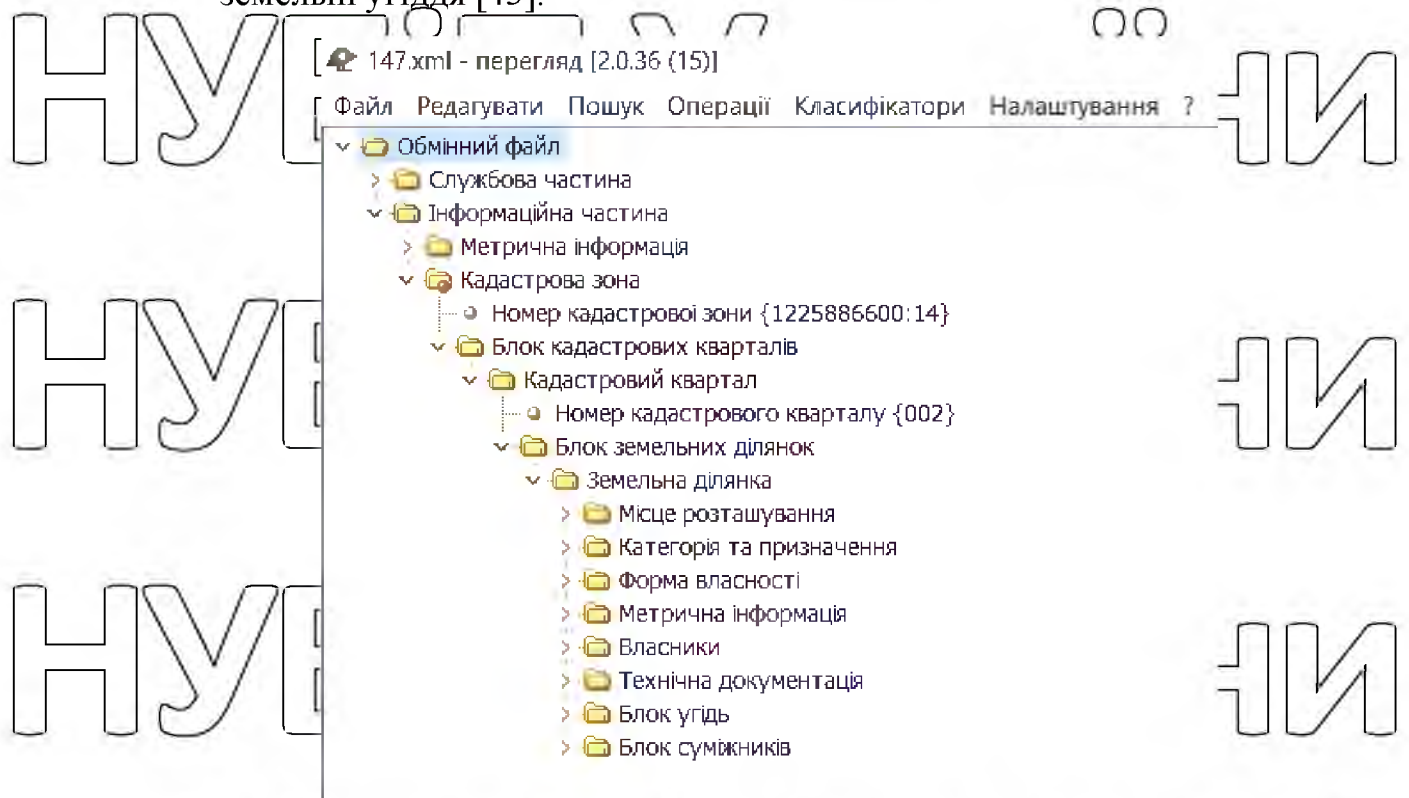


Рис. 2.2 Структура обмінного файлу у програмному забезпеченні GeoSee2

Технічна документація із землеустрою щодо інвентаризації земель запасу лісового фонду державної власності в межах Іванківської селищної територіальної громади Вишгородського району, яка є об'єктом дослідження, розроблена на замовлення Департаменту містобудування та архітектури Київської обласної державної адміністрації згідно з договором про закупівлю № 26/10/02-К від 27 жовтня 2021 року, та розпорядження голови Київської обласної державної адміністрації «Про проведення інвентаризації лісових земель державної власності, які не надані у користування на території Іванківського району Київської області» № 454 від 16.08.2018 року.

Інвентаризація земель запасу лісового фонду державної власності в межах Горностайпільської, Димарської, Дитятківської, Обуховицької, Олізарівської, Оранської, Старосоколівської, Термахівської сільських рад Іванківської селищної територіальної громади Вишгородського району Київської області, проводиться з метою здійснення землеустрою, забезпечення ведення Державного земельного кадастру, здійснення контролю за використанням і охороною земель, регулювання земельних відносин, узгодження даних, отриманих у результаті проведення інвентаризації земель, з інформацією, що міститься у документах, які посвідчують право на земельну ділянку, та у Державному земельному кадастрі, раціонального використання і охорони земельних ресурсів, оподаткування та орендної плати за землю.

Підставою для складання технічної документації є:

- Договір про закупівлю послуг;
- Розпорядження голови Київської обласної державної адміністрації «Про проведення інвентаризації лісових земель державної власності, які не надані у користування на території Іванківського району Київської області» № 454 від 16.08.2018 року.

При розробці технічної документації із землеустрою щодо інвентаризації земель запасу лісового фонду державної власності в межах Горностайпільської

Димарської, Дитятківської, Обуховицької, Олізарівської, Оранської, Старосоколівської, Термахівської сільських рад селищної ради Іванківської селищної територіальної громади Вишгородського району Київської області, що перебуває у державній власності були зібрані, вивчені та проаналізовані: всі матеріали з Державного фонду документації, відомості з Державного земельного кадастру в паперовій та електронній формі, у тому числі Поземельної книги, книги записів реєстрації державних актів на право власності на землю та на право постійного користування землею, договорів оренди землі; файлів обміну даними про результати робіт із землеустрою; планово-картографічні матеріали, в тому числі ортофотоплани, складені за результатами виконання робіт; копії документів, що посвідчують право на земельну ділянку або підтверджують сплату земельного податку.

Об'єктом інвентаризації є землі запасу лісового фонду державної власності за межами населеного пункту на території Горностаїнської, Димарської, Дитятківської, Обуховицької, Олізарівської, Оранської, Старосоколівської, Термахівської сільських рад Вишгородського району Київської області.

Керуючись Порядком проведення інвентаризації земель та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов КМУ від 05.06.2019 року № 476, Законом України «Про Державний земельний кадастр», Земельним кодексом України, ст. 35 Закону України «Про землеустрій», Інструкцією з топографічного знімання у масштабах 1:5000, 1:2000, 1:1000 та 1:500 (затвердженої наказом Головного управління геодезії, картографії та кадастру № 56 від 09.04.1998 р.) та у відповідності Розпорядження голови Київської обласної державної адміністрації «Про проведення інвентаризації лісових земель державної власності, які не надані у користування на території Іванківського району Київської області» № 454 від 16.08.2018 року ТОВ «ЛЕНД.КОМ» були проведені підготовчі, топографо-геодезичні та камеральні роботи.

Під час підготовчого етапу роботи ТОВ «ЛЕНД.КОМ» за участю представника департаменту містобудування та архітектури Київської обласної державної адміністрації:

- зібрано, вивчено та оцінено забезпечення топографо-геодезичними, планово-картографічними матеріалами об'єкту робіт;

- проаналізовано наявні матеріали геодезичних, землепорядних, облікових, топографічних робіт, що виконувались на даній території;

- вивчено документи і матеріали про відведення земельної ділянки;

- проаналізовано матеріали щодо виносу в натуру (встановлення (поновлення) і визначення меж земельної ділянки;

- сформовано інформацію про землекористувачів та землевласників;

- складені переліки земельної ділянки (земель).

На базі зібраних і проаналізованих матеріалів були виконані такі роботи:

- встановлення сталості виконання інвентаризаційних робіт;

- обстеження пунктів геодезичної мережі;

- обстеження існуючих меж землеволодінь;

- створення робочого інвентаризаційного плану;

- складено зведену порівняльну таблицю даних.

На робочому інвентаризаційному плані показано межі:

- частини адміністративно-територіальних одиниць

Горностайпільської, Димарської, Дитятківської, Обуховицької,

Олізарівської, Оранської, Старосоколівської, Термахівської

сільських рад;

- земель усіх форм власності;

- земельних ділянок, які внесено до Державного земельного кадастру;

- обмежень (обтяжень) у використанні земельних ділянок;

- угідь.

На території Горностайпільської, Димарської, Дитятківської, Обуховицької, Олізарівської, Оранської, Старосоколівської, Термахівської сільських рад Іванківської селищної територіальної громади Вишгородського району Київської області, що інвентаризується, відсутні земельні ділянки:

- що використовуються не за цільовим призначенням;  
 - невитребуваних земельних часток (паїв);  
 - відумерлої спадщини.

Під час виконання топографо-геодезичних робіт здійснено обстеження земель на наявність електромереж напругою 0,4 кВ і більше, магістральних трубопроводів та інших об'єктів, для яких створюються охоронні, захисні та інші зони з особливими умовами користування, визначено межі об'єкта інвентаризації, обмежень (обтяжень) у використанні земель та угідь.

На підставі вищезгаданих матеріалів було складено зведений інвентаризаційний план лісових земель в межах Горностайпільської, Димарської, Дитятківської, Обуховицької, Олізарівської, Оранської, Старосоколівської, Термахівської сільських рад Іванківської селищної територіальної громади Вишгородського району Київської області в масштабі 1:80000 та 1:50000.

На зведеному інвентаризаційному плані нанесено межі:  
 - адміністративно-територіальних одиниць – Горностайпільської, Димарської, Дитятківської, Обуховицької, Олізарівської, Оранської, Старосоколівської, Термахівської сільських рад ;

- земельних ділянок наданих у власність (користування) з присвоєнням кадастрових номерів;  
 - угідь;  
 - водних об'єктів;  
 - гідротехнічних споруд;

- дорожніх мереж;  
 - електромереж напругою 0,4 кВ і більше та обмеження навколо них.

Межі земельної ділянки, лінійні проміри між поворотними точками меж земельної ділянки, суміжні землевласники і землекористувачі, каталоги координат кутів повороту зовнішніх меж земельної ділянки та експлікації земельних угідь, показані на кадастрових планах земельних ділянок. На кадастрових планах вказані кадастрові номери земельних ділянок суміжних землевласників-землекористувачів, що зареєстровані в Державному земельному кадастрі і відомості про встановлені межові знаки. Також на кадастрових планах зазначений код цільового використання земельних ділянок згідно Класифікатору видів цільового призначення земель.

Згідно з Переліком обмежень щодо використання земельної ділянки, додаток 6 до Порядку, затвердженого Постановою КМУ від 17.10.2012 р. № 1051 на земельних ділянках наявні обмеження.

За результатами проведення інвентаризації земель складена технічна документація із землеустрою щодо інвентаризації земель запасу лісового фонду державної власності в межах Іванківської селищної територіальної громади Вишгородського району (колишніх Горностайпільської, Димарської, Дитятківської, Обуховицької, Олізарівської, Оранської, Старосоколівської, Термахівської сільських рад Іванківського району) Київської області.

Після складання технічної документації та формування обмінного файлу необхідно внести відомості до Державного земельного кадастру.

Реєстрацію земельної ділянки можна здійснити через електронний кабінет Держгеокадастру, зареєструвавшись там як сертифікований інженер-землевпорядник.

Внесення відомостей до Державного земельного кадастру та надання таких відомостей здійснює Державний кадастровий реєстратор.

Державний кадастровий реєстратор: здійснює реєстрацію заяв про внесення відомостей до Державного земельного кадастру, надання таких відомостей; перевіряє відповідність поданих документів вимогам законів та

НУБІП УКРАЇНИ  
 прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів, документації із  
 землеустрою та містобудівної документації, формує поземельні книги на

земельні ділянки, вносить записи до них, забезпечує зберігання таких книг;

здійснює внесення відомостей до Державного земельного кадастру або надає

НУБІП УКРАЇНИ  
 відмову у їх внесенні; присвоює кадастрові номери земельним ділянкам; надає  
 відомості з Державного земельного кадастру та відмову у їх наданні; здійснює  
 виправлення помилок у Державному земельному кадастрі; передає органам

державної реєстрації речових прав на нерухоме майно відомості про земельні

ділянки [47]

НУБІП УКРАЇНИ  
 Якщо кадастровий реєстратор, перевіряючи всі наданні документи та  
 обмінний файл, робить висновок про реєстрацію земельної ділянки, у  
 електронному кабінеті Держгеокадастру сертифікований інженер-

землевпорядник може отримати витяг з Державного земельного кадастру про

земельну ділянку, де зазначається:

НУБІП УКРАЇНИ  
 - номер витягу (НВ-0000000000000);

- дата його формування;

- кадастровий номер земельної ділянки;

НУБІП УКРАЇНИ  
 - місце розташування;

- цільове призначення;

- категорія земель;

- вид цільового призначення земельної ділянки;

НУБІП УКРАЇНИ  
 - форма власності;

- площа земельної ділянки в гектарах;

- інформація про документацію із землеустрою, на основі якої внесено  
 дані до Державного земельного кадастру;

- орган, який зареєстрував земельну ділянку;

НУБІП УКРАЇНИ  
 - дата реєстрації земельної ділянки;

- відомості про право власності/право постійного користування;

відомості про обмеження у використанні земельної ділянки, кадастровий план земельної ділянки, із зазначенням номерів поворотних точок та відстаней між ними, опис меж, експлікація земельних угідь.

Електронні сервіси

- Головна
- Відомості ДЗК
- Інформація про права
- Регістрація ЗД
- Виправлення/Внесення змін
- Внесення відомостей
- Технічна документація
- Передача матеріалів
- Пошук статусу звернення
- Перевірка XML
- Реєстр інженерів

Ідентифікація сертифікованого інженера-землевпорядника

Тип користувача \*

Виберіть

Номер кваліфікаційного сертифіката \*

Дата видачі кваліфікаційного сертифіката \*

24-03-2010

Ознайомлення із нормами Закону України "Про захист персональних даних" та даю згоду на обробку своїх персональних даних

При першій ідентифікації необхідно вказати номер кваліфікаційного сертифіката інженера-землевпорядника та дату його видачі

★ Всі поля відмічені зірочкою повинні бути заповнені

Відправити    Очистити

© Держгеокадастр 2023  
Цей сайт використовує захист від спаму reCAPTCHA (Google). Конфідційність -  
Умови використання

Рис. 2.3 Електронний кабінет Держгеокадастру

Варто зауважити, що при розробленні обмінного файлу земельної ділянки не потрібно вказувати форму власності, адже форма власності (державна, комунальна, приватна) визначається виключно після реєстрації речових прав на нерухоме майно у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно.

Статтею 4 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» визначено, що державній реєстрації прав



підлягають, зокрема право власності на нерухоме майно (земельну ділянку) та похідні від права власності речові права - право користування (сервітут); право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис); право за будови земельної ділянки (суперфіцій); право господарського відання; право постійного користування та право оренди (суборенди) земельної ділянки; інші речові права відповідно до закону [41].

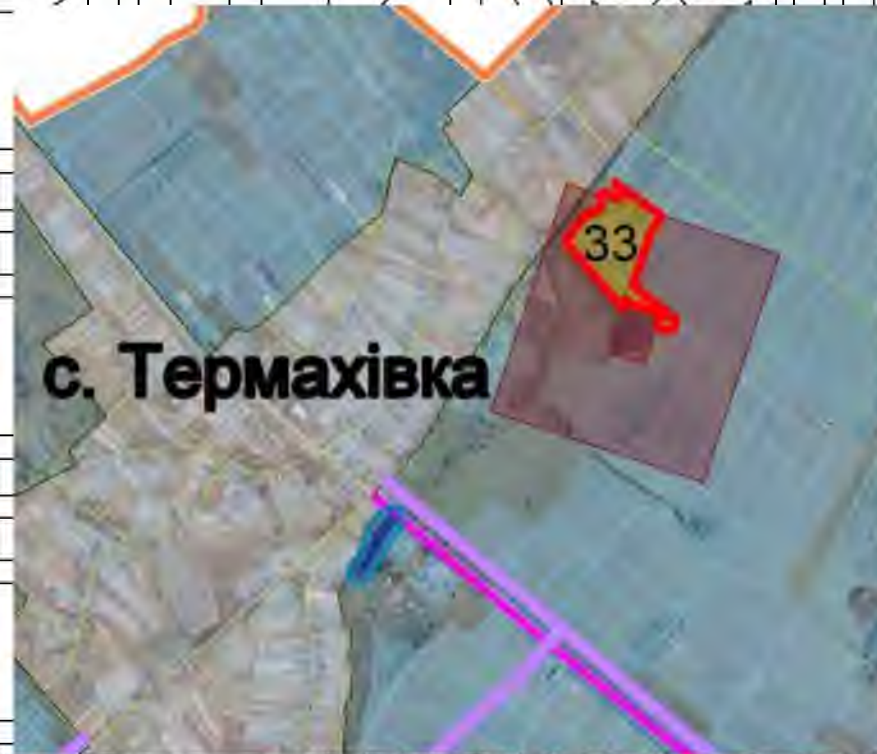


Рис. 2.4 Земельна ділянка на етапі розроблення землеувної документації



Рис. 2.5 Сформована земельна ділянка з кадастровим номером

3222085600:01:008:0059 з відкритого кадастрового ресурсу [kadastr.live](https://kadastr.live)

Місце розташування, конфігурацію та коротку інформацію про вищезазначену земельну ділянку можна переглянути на інтернет-ресурсі

<https://kadastr.live/>, так як Публічна кадастрова карта на період дії воєнного стану

в Україні не працює. Інформацію Державного земельного кадастру можна

переглянути в електронному кабінеті Держгеокадастру зареєструвавшись там через електронний цифровий підпис, через [id.gov.ua](https://id.gov.ua), з використанням BankID

НБУ або через Email та пароль (Додаток А).

НУБІП України

НУБІП України

## 2.2. Характеристика об'єкту дослідження

Іванківська селищна територіальна громада — територіальна громада в Україні, у Вишгородському районі Київської області. Адміністративний центр — селище Іванків, яке раніше було районним центром. Розташоване за 80 км від Києва.

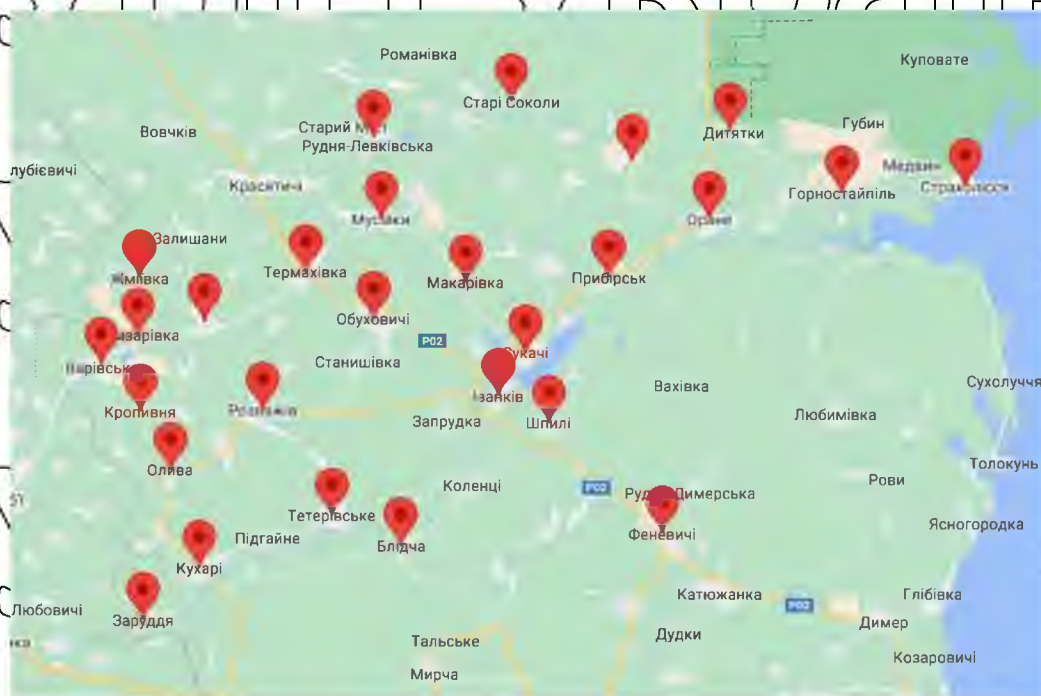


Рис. 2.6 Розташування населених пунктів, що входять до складу Іванківської селищної територіальної громади

На жаль, Іванківська ТГ пережила окупацію російських загарбників. У передмісті тривали запеклі бої з ворогом, який намагався знищити все на своєму шляху. В окупації місцеве населення перебувало з 24 лютого до 1 квітня 2022 року, коли нарешті Збройними силами України вдалося витіснити окупантів російської федерації.

Суттєвих руйнувань інфраструктури та будівель зазнали селище Іванків та села Підгайне, Тетерів, Кропивня.



Рис. 2.7 Визволені території Київської області від російських загарбників, в тому числі Іванківська селищна територіальна громада

17 липня 2020 року Верховна Рада прийняла Постанову № 807-IX «Про утворення та ліквідацію районів». У результаті цього було ліквідовано Іванківський район, Горностайпільська, Димарська, Дитятківська, Обуховицька, Олізарівська, Оранська, Старосоколівська, Термаківська сільські ради увійшли до складу Іванківської селищної територіальної громади Вишгородського району.

В лісовому фонді Іванківської селищної територіальної громади переважають насадження хвойних порід 81%. Твердолистяні складають 6%, м'яколистяні 13%. Покриті лісом землі займають 89% загальної площі лісових земель, в тому числі лісові культури 55%. Незімкнуті лісові культури складають 4% від земель держлісфонду. Площа нелісових земель незначна і складає 3,2% від загальної площі лісгоспу. Найбільший відсоток займають болота 2,1%.

Розподіл насаджень по класам віку нерівномірний, що в свою чергу наклало відбиток на розподіл по віковим групам. В теперішній час в лісовому фонді переважають:

- молодняки (займають площу 15471 га)
- середньовікові насадження (займають площу 15712 га),
- пристигаючі (займають площу 6897 га),
- стиглі і перестиглі (займають площу 1865 га).

За даними попереднього лісовпорядкування загальна площа земель лісгоспу складала 43510 га. За минулий ревізійний період на основі відповідних розпоряджень до державного лісового фонду було прийнято 112 га. Таким чином загальна площа лісгоспу становить 43622 га.

На території підприємства знаходиться 12 об'єктів ПЗФ (природно-заповідного фонду), площа яких становить 945,2 га.

Серед них:

- Заказники: «Чапля», «Чорний лелека», загальною площею 4,5 га
- Памятки природи: «Соснова-дубові насадження», «Дворянські насадження», «Соснові насадження», «Мішані насадження», загальною площею 41,3 га
- Ландшафтний заказник місцевого значення: «Гайдамацьке болото», загальною площею 751 га
- Заповідне рочище «Коблицький ліс», загальною площею 148,4 га

По лісорослинному районуванню територія лісгоспу відноситься до центральної частини Українського Полісся. Ліси розташовані нерівномірно. Лісистість складає 32,7% [16].

# НУБІП України

Лісовий фонд ДП «Іванківський лісгосп» у розрізі лісових земель станом на 01.01.2022 року [16].

Таблиця 2.1

№	Лісокористувач	Загальна площа, га	Лісові землі, тис. га					
			вкриті лісовою рослинністю		не вкриті лісовою рослинністю			
			усього	із них лісові культури	незімкнуті лісові культури	зруби	галявини	лісові дороги
1	ДП "Іванківський лісгосп"	43622	39,3	27,8	1,6	0,3	0,1	0,7

Рельєф Київської області рівнинний із загальним похилом до долини Дніпра. Північна частина області лежить в межах Поліської низовини. На сході в межах області – частина Придніпровської низовини. Найбільш підвищені й розчленовані південна та південно-західна частини, зайняті Придніпровською височиною (висота біля 273 м над рівнем моря). Ґрунтовий покрив Київської області досить різноманітний. Найпоширенішими є чорноземи, площа яких становить близько 50% площі орних земель регіону. Ступінь розораності території перевищує 60%. Загальна площа лісів Київської області становить близько 649 тис. га. Для північної частини області характерні масиви хвойних і мішаних лісів, південна частина значною мірою розорана, на тих ділянках, які не зазнали сильного антропогенного впливу, переважають широколистяні ліси. Тваринний світ Київщини дуже різноманітний. Багатство видового складу пов'язане з тим, що область розташована на межі двох природних зон: північна частина розташована в зоні Полісся, південь області лежить у лісостеповій зоні. Природне середовище території Київщини протягом історичного часу відзначалося сприятливими ґрунтово-кліматичними умовами [22].

Через територію Іванківської ОУГ протікає річка Четерів, що є правою притокою річки Дніпро.

Законом України «Про доступ до публічної інформації» визначено, що суб'єктами відносин у сфері доступу до публічної інформації є запитувачі інформації та розпорядники інформації [42].

Розпорядником інформації про земельні ділянки, які внесені до Державного земельного кадастру, відомостей про землі в межах Державного кордону України, їх цільове призначення, обмеження у використанні земель, є Держгеокадастр.

Скориставшись формою запиту про публічну інформацію на сайті Держгеокадастру вдалось отримати наступну інформацію.

Загальна площа сформованих земельних ділянок, відомості про які внесено до Державного земельного кадастру, на території Київської області станом на 01.09.2023 становить 1977734,455 га.

Площа земельних ділянок лісогосподарського призначення, відомості про які внесено до Державного земельного кадастру, на території Київської області станом на 01.01.2020 становить 150541,871 га, на 01.01.2021 становить 198000,919 га, на 01.01.2022 становить 261624,800 га.

Інформація про площі земельних угідь на території Київської області станом на 01.01.2016 рік наведено у додатку (Додаток Б).

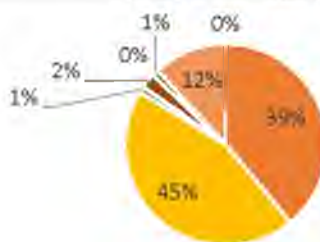
Таблиця 2.2

Інформація про площі земельних угідь Іванківського району Київської області станом на 01.01.2016 рік \*

Загальна площа, всього	361615,000 га
Сільськогосподарські землі	140915,1276 га
Ліси та інші лісовкриті площі	161935,2007 га
Забудовані землі	3831,1521 га
Відкриті заболочені землі (болота)	8577,4200 га

Завершення таблиці 2.2

Сухі (вкриті) землі з особливим рослинним покривом	
Відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом	3723,2525 га
Води	42832,8471 га
З усіх земель:	
Природоохоронного призначення	44,2000 га
Оздоровчого призначення	
Рекреаційного призначення	
Історико-культурного призначення	57,5952 га



- Сільськогосподарські землі
- Ліси та інші лісовкриті площі
- Забудовані землі
- Відкриті заболочені землі (болота)
- Сухі вкриті землі з особливим рослинним покривом
- Відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом
- Води
- Природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного призначення

Рис 2.8 Інформація про площі земельних угідь Іванківського району Київської області станом на 01.04.2016 рік у відсотках

\* інформація про площі земельних угідь Київської області у розрізі районів, які існували до набрання чинності постановою Верховної Ради України 17 липня 2020 року № 807-ІХ «Про утворення та ліквідацію районів»



## 2.3. Геодезична основа при встановленні меж земельних ділянок в природі (на місцевості)

Будь-яка діяльність, що пов'язана з будівництвом будівель чи споруд, транспортних мереж, створенням меліоративних мереж та інша споріднена діяльність не може відбуватись без чіткого визначення об'єктів на земній поверхні відносно один одного та відносно інших об'єктів на землі.

Землевпорядкування також не обходиться без чітко визначених та закріплених на місцевості меж земельних ділянок, меж обмежень у використанні земель, меж сервітутів тощо.

У своїй праці Юхно А. зазначає, що виконання інженерних вишукувань це важлива частина роботи при виконанні технічної документації із землеустрою [72].

Отже, геодезія вивчає способи вимірювань на земній поверхні з метою одержання топографічних карт, планів та інших графічних відображень або одержання аналітичних величин, що характеризують положення точок земної поверхні [68].

Геодезія допомагає сформувати на карті або плані точне розташування об'єктів на земній поверхні відносно один одного та відносно нульового початку відліку координат.

Залежно від задачі, яка ставиться, геодезію можна розділити на сфери:

- вища геодезія – вивчає розміри Землі та методи точного вимірювання

- інженерна геодезія – використовується для будівництва будівель та споруд,

- маркшейдерія – вивчає геодезичні вимірювання при будівництві підземних шахт та тунелів;

- топографія вивчає місцевість, положення її об'єктів та перенесення цього всього на топографічні карти і плани.

# НУБІП УКРАЇНИ

➤ фотограмметрія – вивчає об'єкти на місцевості за допомогою аерофото та космічних знімків;

➤ картографія – вивчає методи складання та виготовлення карт.

Роботи з геодезії в свою чергу можна розділити на польові та камеральні роботи. Польові – складаються з вимірів на місцевості, виконання знімальних робіт: вимірювання довжин, кутів. Камеральні – включають в себе процес математичної обробки результатів вимірів та на їх основі складання креслень, планів, карт.

# НУБІП УКРАЇНИ

Визначення розташування об'єктів на місцевості фіксують за допомогою координат.

Координатами називають величини, які визначають положення точки на площині або у просторі в тій чи іншій системі координат. У геодезії використовують такі системи координат:

1) географічна – положення точки в цій системі координат визначається географічною широтою  $\varphi$  і географічною довжиною  $\lambda$ , а Земля при цьому має вигляд кулі;

2) геодезична – положення точки в цій системі координат визначається геодезичною широтою  $B$  і геодезичною довготою  $L$ , а Земля при цьому приймається у вигляді еліпсоїда обертання;

3) плоских полярних координат – в цій системі положення точок  $C, E, M$  на площині визначається відносно полюса і напрямку полярні – лінії, яка сполучає дві точки з визначеними координатами;

4) просторових полярних координат – положення точки  $C$ , яка не знаходиться в одній площині з полярною визначається трьома просторовими полярними координатами: горизонтальним кутом  $\beta$  с , похилою довжиною  $D A C$  і кутом похилу  $vc$ ;

5) 5) плоских прямокутних координат – положення точки  $A$  в цій системі визначається трьома величинами: абсцисою  $X_a$ , ординатою  $Y_a$  проєкції

# НУБІП України

а точки  $A$  земної поверхні і висотою  $H_A$  точки над горизонтальною площиною  $P$ ;

б) загальнодержавна, зональна система плоских прямокутних координат.

Поверхню земного еліпсоїда поділено меридіанами на 60 зон по  $6^\circ$  за довжиною [68].

# НУБІП України

В Україні наразі єдина система координат при здійсненні робіт із землеустрою – це УСК-2000. Наказом Міністерства аграрної політики та

продовольства України від 02.12.2016 № 509 «Про затвердження Порядку

# НУБІП України

використання Державної геодезичної референцної системи координат УСК-2000 при здійсненні робіт із землеустрою» зареєстрованого в Міністерстві юстиції

України від 19.12.2016 року за № 1646/29776 затверджено порядок використання

Державної референцної системи координат УСК-2000 при здійсненні робіт із

землеустрою. Цей порядок є обов'язковим для використання при розробленні

# НУБІП України

документації із землеустрою.

Використання Державної геодезичної референцної системи координат УСК-2000 проводиться з дотриманням таких принципів:

➤ використання міжнародного досвіду впровадження геодезичних

# НУБІП України

референцних систем координат;

➤ застосування строгих математичних методів забезпечення

координатних операцій перетворення та трансформування координат

від малоточних систем координат до високоточних;

# НУБІП України

➤ врахування адміністративно-територіального устрою України;

➤ використання існуючої нормативно-технічної та програмно-

методичної інфраструктури ведення Державного земельного

кадастру [48].

Координатною основою при здійсненні робіт із землеустрою є Державна

# НУБІП України

геодезична референцна система координат УСК-2000.

Система координат УСК-2000 встановлюється за умови паралельності її осей просторовим осям системи ITRS. За поверхню відліку в системі координат УСК-2000 приймається референц-еліпсоїд Красовського.

Система координат УСК-2000 має однозначний геодезичний зв'язок із системою ITRS/ITRF2000.

Нормальні висоти геодезичних пунктів визначаються в Балтійській системі висот 1977 року, вихідним початком якої є нуль Кронштадтського футштока.

Система координат УСК-2000 на місцевості закріплена пунктами ДГМ.

Геодезичною основою при здійсненні робіт із землеустрою є:

- пункти ДГМ 1-3 класів;
- пункти геодезичних мереж згущення (далі - ГМЗ) 4 класу, 1 та 2 розрядів;
- пункти знімальної геодезичної мережі.

Координати пунктів ДГМ, ГМЗ та поворотних точок меж геопросторових об'єктів визначаються:

- геодезичними (еліпсоїдальними) координатами - широта (B), довгота (L), висота (H);
- прямокутними координатами (x, y) в проекції Гаусса - Крюгера в системі координат УСК-2000 або місцевих системах координат, що однозначно зв'язані із системою координат УСК-2000 [48].

Роботи із землеустрою виконуються в системі координат УСК-2000 або місцевих системах координат, однозначно зв'язаних із системою координат УСК-2000. Наразі у Державному земельному кадастрі при реєстрації земельних ділянок або інших об'єктів Державного земельного кадастру програмне забезпечення Національної кадастрової системи дозволяє реєструвати об'єкти тільки в УСК-2000 або місцевих координатах (МСК), але разом з тим у базі Державного земельного кадастру існують також об'єкти у системі координат СК-63 та СК-42.

Допустима похибка визначення координат на місцевості не повинна перевищувати 0,1 м у містах обласного значення, 0,2 м - в інших містах і селищах, 0,3 м - у сільських населених пунктах і 0,5 м - за межами населених пунктів.

Креслення, карти та плани мають виконуватись у масштабі. Наприклад, 1 : 2000 означає, що 1 сантиметр на плані (карті) відповідає 20-ти метрам на місцевості; 1 : 5000 – 1 сантиметр на плані та 50 метрів на місцевості; 1 : 500 – 1 сантиметр на плані – 5 метрів на місцевості; 1 : 10000 – 1 сантиметр та 100 метрів на місцевості.

Відповідно до Наказу Головного управління геодезії, картографії та кадастру при Кабінеті Міністрів України від 09.04.1998 року № 56 «Про затвердження Інструкції з топографічного знімання у масштабах 1:5000, 1:2000, 1:1000 та 1:500 (ГКНТА-2.04-02-98)» зареєстрованого в Міністерстві Юстиції України від 23 червня 1998 року за № 393/2833 геодезичною основою топографічних знімачь у масштабах 1:5000, 1:2000, 1:1000 і 1:500 є:

- державна геодезична мережа;
- розрядні геодезичні мережі згущення;
- знімальні геодезичні мережі.

Державна геодезична мережа є головною геодезичною основою топографічних знімачь усіх масштабів.

Державна геодезична мережа об'єднує в єдине ціле планову і висотну геодезичні мережі.

Планова геодезична мережа поділяється на:

- астрономо-геодезичну мережу 1 та 2 класів;
- геодезичні мережі згущення 3 класу.

Висотна геодезична мережа поділяється на:

- нівелірні мережі I і II класів;
- нівелірні мережі III і IV класів.

Державна геодезична мережа створюється відповідно до вимог діючих "Основних положень про державну геодезичну мережу України", інструкцій та інших нормативних документів [44].

Розрядні геодезичні мережі згущення є основою топографічних знімань у масштабах 1:5000, 1:2000, 1:1000 і 1:500 та інженерних робіт, які виконують у містах, селищах, на майданчиках промислового та житлового будівництва, при будівництві підземних комунікацій, в маркшейдерських роботах, при землевпорядкуванні, меліорації земель, земельному кадастрі тощо.

Розрядні геодезичні мережі згущення створюють методами полігонометрії, трилатерації, триангуляції та поєднанням цих методів. За наявності відповідних технічних засобів і умов спостережень визначення координат пунктів розрядних геодезичних мереж згущення може здійснюватись із використанням супутникових радіонавігаційних систем типу GPS.

Розрядні геодезичні мережі згущення поділяються на:

- мережі полігонометрії, трилатерації і триангуляції 4 класу;
- мережі полігонометрії, трилатерації, триангуляції 1 і 2 розрядів;
- мережі технічного та тригонометричного нівелювання [44].

Знімальні геодезичні мережі є основою для виконання топографічних знімань усіх масштабів та інших робіт.

Знімальні геодезичні мережі поділяються на планові і висотні. Пункти планової знімальної мережі визначають прямими, оберненими та комбінованими засічками з пунктів геодезичних мереж усіх класів і розрядів, прокладанням теодолітних ходів, побудовою знімальних триангуляційних мереж (ланцюг трикутників або чотирикутників, суцільна сітка, вставка окремих пунктів тощо).

Висотну знімальну мережу створюють шляхом прокладання ходів технічного або тригонометричного нівелювання. Побудовою знімальних

геодезичних мереж геодезичну основу доводять до щільності, яка забезпечує безпосереднє виконання топографічного знімання [44].

Актуальним методом визначення об'єктів на місцевості є використання безпілотних літальних апаратів (БПЛА) за допомогою яких можна створити ортофотоплани. Використовуючи ортофотоплани можливо уточнити межі великих лісових масивів, що значно спрощує та пришвидшує процес створення картографічної основи. Використання БПЛА для впорядкування земель

лісогосподарського призначення має деякі обмеження. Обмеження стосуються точного визначення меж заліснених ділянок сільськогосподарського призначення через опадання листя.

Картографування з безпілотних літальних апаратів проводиться за допомогою фотограмметрії. Фотограмметрія – це наука про вимірювання об'єктів з фотографій. Багато карт, якими ми користуємось сьогодні, створені за допомогою фотограмметрії та зображень, знятих з літальних апаратів. Картографування з допомогою безпілотників дуже подібне до цього, головна відмінність полягає в низькій висоті, на якій може пролетіти БПЛА, тому зображення виходять більш високої якості. Одним із невід'ємних напрямків

використання матеріалів аерофотозйомки з безпілотних літальних апаратів є кадастрові роботи. Кадастрові роботи – це роботи по збору і відтворенню в документальному вигляді відомостей про об'єкти нерухомості, або про їх частини, необхідних для подальшого їх кадастрового обліку з подальшою державною реєстрацією прав на об'єкт нерухомості з метою створення баз даних, зміни або припинення об'єктів нерухомості. [65].

Об'єктом дослідження є землі запасу лісового фонду державної форми власності в межах Іванківської селищної територіальної громади Вишгородського району та технічна документації із землеустрою щодо інвентаризації цих земель.

Варто зазначити, що при розробленні вищезгаданої технічної документації виконувались наступні роботи із геодезії.

Перед початком робіт було обстежено геодезичні пункти (Термахівка, Вахівка, Блідча) на яких виконувався контроль диференційного поля координатних поправок під час роботи з використанням технології RTK. Список координат та висот пунктів ДГМ було надано Науково-Дослідним інститутом геодезії і картографії за № K2727 від 28.11.2020, в системі координат УСК2000/ (Київська обл.).

Таблиця 2.3

## Координати геодезичних пунктів

№	Назва пункту	Клас пункту	x	y	Висота над рівнем моря, м	Клас нівелювання
1	Термахівка	2	5 654 756.515	246 131.762	162.629	IV
2	Вахівка	2	5 654 135.313	274 048.680	144.810	II
3	Блідча	2	5 632 521.051	251 813.108	155.343	IV

Геодезичних пункт – це пристрій або споруда закріплена на місцевості з уже відомими координатами і висотами. Закріплення геодезичних пунктів на місцевості здійснюється спеціальними інженерними пристроями і спорудами, до яких належать центри та зовнічні знаки триангуляції, GPS-мережі, полігонометрії, в тому числі і настінної, а також нівельрної мережі.

Земельні ділянки, на яких розташовані геодезичні пункти, із смугою землі завширшки один метр уздовж меж геодезичних пунктів є охоронними зонами цих пунктів.



Межі геодезичних пунктів облаштовуються шляхом окопування, огорожування чи побудови валу з каменів, а за їх відсутності - по основі стовпів зовнішнього геодезичного знаку (сигналу, піраміди або туру).

В охоронних зонах заборонено:

- виконувати різні господарські роботи (складувати матеріали, утримувати худобу, розводити багаття та інше) і завдавати будь-якої шкоди геодезичним пунктам;
- виконувати роботи, що можуть негативно вплинути на стан геодезичних пунктів.

Охорона геодезичних пунктів передбачає:

- облік геодезичних пунктів;
- передачу користувачам (власникам) земельних ділянок геодезичних пунктів для зберігання;
- обстеження та відновлення геодезичних пунктів;
- державний нагляд за режимом охорони геодезичних пунктів;
- відповідальність за порушення вимог щодо охорони геодезичних пунктів [56].

Прилад, яким створено координатну основу у технічній документації із землеустрою щодо інвентаризації земель – двухчастотний GNSS RTK-приймач South S82T.

Похибка в плані –  $5\text{мм} + 0.5\text{мм/км}$  ( $5\text{мм} + 0.5\text{мм}$  за кожний кілометр віддалення від базового приймача), по висоті –  $5\text{ мм} + 1\text{мм/км}$ ,  $S_n (+60,5 * 10^{-6} L)$  мм, де  $L$  – відстань, що вимірюється в мм.

Складання кадастрового плану виконано на персональному комп'ютері з використанням програми «Digitals».

В якості координатної основи при виконанні робіт із землеустрою було використано послуги мережі перманентних GNSS-станцій компанії System Solution, сертифікованої в установленому порядку. Положення базових станцій

визначені в системі координат УСК-2000/МСК-32 (Київська обл.) і мають жорсткі зв'язки з пунктами УПМ (НСС, GNSS-приймач, яким виконувались вимірювання, сертифікований в установленому порядку та зареєстрований в Держгеокадастрі за №28-28-020-336/10-18 від 17.05.2018. Спостереження виконувались в режимі реального часу (RTK) з використанням перманентних базових станцій мережі System.NET. В результаті врівноваження GNSS-спостережень отримано максимальне значення СКП = 0,035 м, що задовольняє вимоги до точності при проведенні землепорядних робіт.

Межі земельної ділянки, лінійні проміри між поворотними точками меж земельної ділянки, суміжні землевласники і землекористувачі, каталоги координат кутів повороту зовнішніх меж земельної ділянки та експлікації земельних угідь, показані на кадастрових планах земельних ділянок. На кадастрових планах вказані кадастрові номери земельних ділянок суміжних землевласників-землекористувачів, що зареєстровані в Державному земельному кадастрі і відомості про встановлені межові знаки. Також на кадастрових планах зазначений код цільового використання земельних ділянок згідно Класифікатору видів цільового призначення земель.

Роботи по визначенню координат поворотних точок меж земельних ділянок, що розташовані на території Димарської, Дитяківської, Горностайпільської, Обуховицької, Олізарівської, Оранської, Старосоколівської, Термахівської сільських рад Іванківської селищної територіальної громади Вишгородського району Київської області виконувались у жовтні 2021 року двох частотним GNSS-приймачем South S-82T з використанням мережі перманентних базових GNSS-станцій

В якості координатної основи при виконанні робіт із землеустрою було використано послуги мережі перманентних GNSS-станцій компанії System Solution. GNSS-приймачі, розміщені на базових станціях мережі, мають свідоцтва про повірку. Положення базових станцій визначені в системі координат УСК-

2000 і мають жорсткі зв'язки з пунктами УІМ ГНСС. GNSS-приймач яким виконувались вимірювання, сертифікований в установленому порядку. Перед

початком робіт з постачальником послуг RTK-мережі, з компанією System Solution, був укладений договір. В результаті спостережень отримано

максимальне значення СКП = 0,034 що задовольняє вимогам точності землевпорядних робіт. Опис технології виконання спостережень. Спостереження виконувались в режимі реального часу (RTK) з використанням перманентних

базових станцій мережі System.NET. Перелік станцій розмішений на сторінці в

мережі Інтернет: <https://svstemnet.com.ua> Доступ до серверу мережі здійснювався

через мобільний Інтернет-зв'язок по стандарту GSM/GPRS. Оператор послуг мобільного зв'язку: Київстар (назва оператора). Інтернет-адреса серверу мережі

gnss.org.ua порт 2115. Поправки від мережі передаються у стандартизованому форматі RTCM v3.x (формат повідомлення, версія).

Для формування коригувальних поправок застосована технологія мережевого RTK Master Auxiliary Corrections (MAX), що має відкритий алгоритм і прийнята комітетом RTCM 104 як стандарт для GNSS-мереж. Технологія

передбачає формування поправок в режимі реального часу одночасно від кількох

базових станцій, одна з яких – головна (Master), а інші – допоміжні (Auxiliary).

Головна та допоміжні станції визначаються автоматично, в залежності від положення приймача. Розрахунок RTK-поправок виконується програмним

комплексом Leica GNSS Spider v4.3, встановленому на сервері мережі.

Максимальна довжина базової лінії становить 23,7 км. (відстань до базової станції).

Визначення координат точок знімальної мережі виконувалось в системі координат УСК-2000. Перехід від Державної геодезичної референтної системи

координат мережі УСК-2000 до МСК-32 здійснюється по методі Бурса-Вольфа за

7-ма параметрами переходу. Параметри переходу були визначені шляхом вимірювань на пунктах державної геодезичної мережі з відомими координатами

та виконання трансформації по методу Бурса-Вольфа засобами програмного забезпечення Leica Miva SmartWorx v4.

При проведенні польових робіт було визначено координати поворотних точок меж земельної ділянки в системі координат МСК-32 та їх висоти. Усі розрахунки виконувались у програмному забезпеченні «Digitals».

За матеріалами польових топографо-геодезичних робіт складено топоплани в масштабах 1:5000, 1:2000 та 1:500.

Земельна ділянка вважається сформованою після того, як визначено її місце розташування, координати поворотних точок, довжини між точками, зазначені всі угіддя, визначено категорію земель та інші відомості про неї, розроблена відповідна землепорядна документація та все це внесено в Державний земельний кадастр і присвоєно земельній ділянці кадастровий номер.

Загальна площа сформованих земельних ділянок, відомості про які внесено до Державного земельного кадастру, на території Київської області станом на 01.09.2023 становить 1977734,455 га. Площа земельних ділянок лісогосподарського призначення, відомості про які внесено до Державного земельного кадастру, на території Київської області станом на 01.01.2020

становить 130541,871 га, на 01.01.2021 становить 198000,919 га, на 01.01.2022 становить 261624,800 га.

НУБІП України

НУБІП України

## РОЗДІЛ 3. Формування землекористувань лісгосподарського призначення Іванківської селищної територіальної громади Вишгородського району Київської області

### 3.1. Шляхи ефективного використання земель лісгосподарського призначення

Ліс, як екологічна система України, що перебуває під охороною держави, потребує ефективних, раціональних, економічно правильних та екологічно стабільних шляхів використання.

Відповідно до даних сайту Global Forest Watch, в Україні станом на 2000 р. природний ліс займав 11,1 млн гектарів (18%). Упродовж 2001–2020 рр. Україна втратила 1,08 млн га деревного покриву, зокрема у 2020 р. втрачено 79,3 тис. га природного лісу. У 2001–2012 рр. приріст деревного покриву становив 353 тис. га, тоді як втрати – 557 тис. га [3].

Згідно з даними Державного агентства лісових ресурсів України у 2022 році загальна площа лісових ділянок, що належать до лісового фонду України, становить 10,4 млн га, в тому числі вкриті лісовою рослинністю 9,6 млн га (15,9 %).

Мереважна більшість лісів перебуває у державній власності. Частка лісів приватної власності складає менше 0,1% загальної площі лісових земель. Близько 800 тис. га лісових земель не надані в користування [61].

Ефективне використання земель лісгосподарського призначення доцільно розділити на сфери:

1. екологічну – забезпечення використання земель лісгосподарського призначення як природного комплексу і середовища існування рослин та живих організмів, екологічний зв'язок земель іншого призначення із лісами;

2. соціально-економічну – використання земель лісгосподарського призначення у суспільних відносинах та у політиці держави,

3. правсу (юридичну) – забезпечення правової діяльності держави у сфері використання земель лісгосподарського призначення

Ці сфери взаємопов'язанні, та не можуть існувати одна без одної.

Здійснення ефективного використання земель лісгосподарського призначення повинно базуватись на них.

Процеси трансформації, урбанізація та глобалізація підвищують пріоритети у збереженні, охоронні, відтворенні та ефективному використанні природних ресурсів.



Рис. 3.1 Основні проблеми у використанні земель лісгосподарського призначення та лісових ресурсів

Розглянемо заходи, які сприятимуть кращому, раціональному та ефективному використанню земель лісгосподарського призначення.

Основоположним заходом, що спрямований на покращення використання земель лісгосподарського призначення, а також інших призначень, є створення законодавчої бази, що регулюватиме використання земель. Законодавча та

нормативно-правові бази повинні будуватись на принципах конституційності та законності, наукової обґрунтованості, достатності, системності та стабільності.

Нормативно-правові акти не повинні суперечити один одному, не повинні не відповідати Конституції України, не порушувати прав та свобод громадян.

Слід зауважити, що використання лісових ресурсів регулюється Лісовим кодексом України, а використання лісових земельних ділянок суб'єктами земельних відносин регулюється Земельним кодексом України.

Територіальна організація використання земель в межах окремих ділянок, землекористувань, масивів земель, населених пунктів включаючи землевпорядкування, планування, функціональне зонування дасть змогу ефективно управляти земельними ресурсами та забезпечити їх раціональне та доцільне використання.

Штучне лісорозведення, тобто заліснення територій, не тільки збільшує лісові площі та відновлює ліс, а й допомагає здійснити водоохоронну функцію лісів, пожезахисну функцію, захищає ґрунти від ерозії, провести рекультивацию земель.

Рекультивация порушених земель - це комплекс організаційних, технічних і біотехнологічних заходів, спрямованих на відновлення ґрунтового покриву, поліпшення стану та продуктивності порушених земель [24].

Якщо земельні ресурси зазнали шкоди, порушень, стали непридатними для ведення сільського господарства доцільно на цих територіях провести заліснення, що дасть змогу не тільки відновити екологічний потенціал, а й забезпечити різноманіття флори і фауни в регіоні.

Установлення юридичного статусу земель лісогосподарського призначення, такого як, визначення типу власності, права користування, оренди, встановлення обмежень у використанні земель, визначення обтяжень дають можливість на законних підставах використовувати землі для лісорозведення та

ведення лісового господарства, при цьому, звісно, не порушуючи цільового використання земель.

Створення плану та визначення напрямів використання земель дає чітке поняття на що орієнтований розвиток земель регіону, які пріоритети присутні у цьому плані, показує де необхідно зробити перерозподіл земель.

Аналіз та оцінка природного стану земель дає можливість побачити, на який напрям використання земель варто звернути більшу увагу, який напрям потребує впровадження нових заходів для поліпшення та збільшення ресурсного потенціалу.

Використання земельних ресурсів першочергово залежить від управлінських рішень. Управлінські рішення можуть прийматись на державному, регіональному або на місцевому рівнях. Законодавчі документи, нормативно-правові акти, рішення, розпорядження, накази та інші документи, що регулюють земельні відносини в інших галузях господарства мають повністю відповідати Конституції України та земельному законодавству.

Суб'єкти, що приймають управлінські рішення щодо використання лісів, виконують владно-розпорядчі та організаційні функції та здійснюють свою діяльність у використанні лісів та земель лісгосподарського призначення, з метою забезпечення громадських та державних інтересів щодо раціонального використання лісів, їх відновлення та охорони. [35].

У своїй праці Г. А. Гарварт класифікує органи управління по рівнях залежно від їх компетенції: 1) загальнодержавні органи – Верховна Рада України, Президент України, Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, Держлісагентство; 2) регіональні – обласні державні адміністрації; 3) місцеві – міські державні адміністрації, селищні, сільські та міські ради; 4) об'єктні – лісгоспи [12].



# НУБІП України

Таблиця 3.1

## Структура органів влади у сфері лісових відносин [32]

Верховна України	Рада	визначає засади державної політики у сфері лісових відносин; приймає закони; затверджує загальнодержавні програми охорони, захисту та використання лісів та ін.
Кабінет України	Міністрів	забезпечує реалізацію державної політики у сфері лісових відносин, керує діяльністю органів виконавчої влади; забезпечує розроблення та виконання загальнодержавних програми охорони, захисту та використання лісів; передає у власність (користування) земельні ділянки для не л/г потреб та ін.
Міністерство аграрної політики та продовольства України		забезпечує формування державної політики у сфері лісового господарства; визначає пріоритетні напрями та стратегію розвитку у сфері лісових відносин; забезпечує формування державної політики у сфері охорони, захисту, використання та відтворення лісів, ведення лісовпорядкування, державного лісового кадастру, обліку, моніторингу та проведення національної інвентаризації лісів та ін.
Державне лісових України	агентство ресурсів	реалізує державну політику у сфері лісового господарства; вносить пропозиції щодо формування державної політики; здійснює державний контроль за додержанням нормативно-правових актів щодо ведення лісового господарства; організовує ведення лісовпорядкування, державного лісового кадастру, обліку, моніторингу та проведення національної інвентаризації лісів; організовує ведення лісового господарства і раціональне використання лісових ресурсів; координує здійснення заходів з охорони лісів від пожеж та захисту від шкідників і хвороб; приймає рішення про віднесення лісів до відповідної категорії; погоджує документацію із землеустрою.

# НУБІП України

# НУБІП України

Продовження таблиці 3.1

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів	погоджує матеріали лісовпорядкування; організовує здійснення оцінки впливу на довкілля щодо впливу промислових та інших об'єктів, хімічних речовин на ліси, затверджує переліки пестицидів, дозволених для застосування в лісах, установлює регламенти їх застосування та ін.
Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні, Київської та Севастопольської міські, районні ради	забезпечують реалізацію державної політики у сфері лісових відносин; забезпечують виконання загальнодержавних і державних програм з охорони, захисту, використання та відтворення лісів і затверджують регіональні (місцеві) програми з цих питань; передають у власність, надають у постійне користування земельні лісові ділянки на землях спільної власності відповідних територіальних громад, власності територіальних громад міст Києва і Севастополя та припиняють права користування ними та ін.
Рада Автономної Республіки Крим, обласні, Київської та Севастопольської міські державні адміністрації	забезпечують реалізацію державної політики у сфері лісових відносин, беруть участь у розробленні та забезпеченні виконання регіональних (місцевих) програм з охорони, захисту, використання та відтворення лісів; здійснюють контроль за додержанням законодавства у сфері лісових відносин, передають у власність, надають у постійне користування для ведення лісового господарства земельні лісові ділянки, що перебувають у державній власності, на відповідній території та ін.
Районні державні адміністрації	забезпечують реалізацію державної політики у сфері лісових відносин; беруть участь у розробленні та забезпеченні виконання регіональних (місцевих) програм з охорони, захисту, використання та відтворення лісів; приймають рішення про виділення в установленому порядку для довгострокового тимчасового користування лісами лісових ділянок, що перебувають у державній власності, у межах сіл, селищ, міст районного значення; беруть участь у здійсненні заходів щодо охорони і захисту лісів, ліквідації наслідків стихійних явищ, лісових пожеж та ін.

# НУБІП України

Завершення таблиці 3.1

Сільські, селищні, міські ради	<p>передають у власність, надають у постійне користування земельні лісові ділянки, що перебувають у комунальній власності, в межах сіл, селищ, міст і припиняють права користування ними; приймають рішення про виділення в установленому порядку для довгострокового тимчасового користування лісами лісових ділянок, що перебувають у комунальній власності, в межах сіл, селищ, міст і припиняють права користування ними; беруть участь у здійсненні заходів щодо охорони і захисту лісів, ліквідації наслідків стихійних явищ, лісових пожеж, залучають у встановленому порядку до цих робіт населення, транспортні й інші технічні засоби та обладнання; забезпечують охорону, захист, відтворення, підвищення продуктивності лісових насаджень, посилення їх корисних властивостей, підвищення родючості ґрунтів, дотримання правил і норм використання лісових ресурсів у межах лісів комунальної власності, не наданих у користування та ін.</p>
--------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

За використанням земель лісгосподарського призначення необхідний постійний контроль. В органах виконавчої влади необхідно створювати постійні комісії з питань охорони наколишнього середовища, з питань екологічної політики, з питань захисту лісових ресурсів, задачею яких має бути розгляд проєктів рішень, який мають прийматись щодо використання природних ресурсів, визначення їх конституційності, законності та доцільності прийняття; проведення виїзних нарад з оглядом місцевості та фіксуванням порушень у використанні земель; розгляд клопотань щодо передачі земель лісгосподарського призначення у постійне користування, оренду, аналіз можливостей правонабувача користуватись землями лісгосподарського призначення та здійснювати відповідний догляд за ними та ін.

Опенько І. А. зауважує, що принциповим елементом ефективного використання земель лісогосподарського призначення є прозорість у лісовому секторі – відкритість даних про ліс та лісові ресурси, публічність кошторисної та економічної інформації, відкритість даних про використання та розподіл деревини та недеревних ресурсів лісу. У дослідженні розкрито поняття партисипативного управління (від англ. Participative management) це вид менеджменту, який базується на безпосередній участі найманих працівників у процесі управління виробництвом. Основні засади цього виду управління – це

реалізування органами виконавчої влади на запити та інтереси громади у сфері лісового господарства та природокористування; участь громади у сфері управління землями лісогосподарського призначення; прогнозна оцінка забезпеченості населення деревними ресурсами для опалення помешкань (дровами) повинна бути обов'язковою; врахування прогнозних оцінок потреб населення у «будівельній» деревини. Партисипативне управління можна вважати один із найефективнішим методом управління землями лісогосподарського призначення та лісовими ресурсами. Вид управління передбачає децентралізацію управління та участь суб'єктів господарства та виробництва у ефективному використанні земель лісогосподарського призначення. [37, 63].

Фактично ефективне використання земель лісогосподарського призначення має реалізуватись через механізм правового регулювання та системи управління.

Смирноюю С. М. та ін. виокремлено систему організаційного аспекту управління земельними ресурсами – «пропозиція – впровадження – оцінка ефективності – корегування пропозицій». Послідовність виконання цих циклів дозволяє ефективний управлінський вплив (органів влади) на об'єкт управління (земля, земельні ресурси) [64].

Правове регулювання та управління повинно охоплювати такі сфери:

1) право власності та право користування на землі лісгосподарського призначення;

2) право користування лісами та лісовими ресурсами;

3) права та обов'язки суб'єктів користування лісів та земель лісгосподарського призначення;

4) адміністративна або кримінальна відповідальність за порушення вимог законодавства у використанні лісів та земель лісгосподарського призначення.

З огляду на викладене, ефективне використання земель лісгосподарського призначення, лісів та лісових ресурсів можна вкласти у 4 кроки:

Управлінські рішення

Реалізація

Аналіз ефективності

Внесення змін

Рис. 3.2 Схема ефективного використання земель лісгосподарського призначення, лісів та лісових ресурсів

Управлінські рішення у сфері лісових відносин, в тому числі і земельних відносин щодо земель лісгосподарського призначення, повинні бути зважені, об'єктивні, оптимальні, конкретизовані, обгрунтовані, ціленаправлені, не порушувати чинного законодавства України.

Реалізація цих рішень здійснюється уповноваженими органами, які повинні виконувати всі необхідні заходи та процеси для досягнення цілей поставлених у рішенні.

Аналіз ефективності прийнятих та реалізованих управлінських рішень повинен базуватись на економічних, фінансових, екологічних, ресурсних, перспективних показниках. Якщо результат реалізованого рішення не відповідає прогнозованому, варто замислитись над внесенням змін до рішення.

Сучасний стан лісів України, який є результатом численних змін нормативного регулювання та економічних меж діяльності лісового господарства, протягом останніх десятирічч не може характеризуватись як задовільний. Незважаючи на значний потенціал лісового сектора, його управління та використання не є ефективним, не відповідає сучасним вимогам і потребує вдосконалення. Першочерговим завданням удосконалення управління лісовим господарством повинно стати формування конкретної стратегії розвитку лісового господарства, яка покликана забезпечити стабільний розвиток лісового господарства шляхом підвищення ефективності управління, багатоцільового використання лісових ресурсів та корисних властивостей лісу.

Зважаючи на те, що ефективне використання земель лісового господарського призначення, лісів та лісових ресурсів починається з управлінських рішень, прийнято низку нормативно-правових актів у сфері використання, охорони та відтворення лісів та лісових ресурсів.

Наприклад, Державна стратегія управління лісами України до 2035 року схвалена Кабінетом Міністрів України (розпорядження від 29.12.2021 року № 1777-р) передбачає стратегічні цілі та показники їх досягнення в ефективному управлінні лісами, формуванні та реалізації державної політики, забезпеченню екологічної стійкості, забезпечення вагомому внеску лісів в економіку, контроль за веденням лісового господарства, регулювання прав власності на ліси,

збільшення площі лісів, підтримка водоохоронної, землеохоронної та ґрунтозахисної ролі лісів.

Постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2007 року № 303 «Про затвердження правил відтворення лісів» передбачає умови та заходи у напрямі відтворення лісів та лісових ресурсів, які повинні здійснюватись з урахуванням екологічних, соціально-економічних та природно-кліматичних умов регіону. Правилами визначено, що лісорозведення може здійснюватись на земельних ділянках, що підлягають консервації, землях сільськогосподарського призначення, рекультивованих землях.

Концепцією реформування та розвитку лісового господарства, що схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.04.2006 року № 208-р, визначено проблеми, стратегію та засоби поліпшення виокристання та розвитку лісового господарства.

Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року затверджені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28.02.2019 року № 2697-VIII визначені існуючі проблеми та сучасний стан довкілля в Україні, в тому числі в охороні земель і ґрунтів та охороні лісів, визначені мета, засади, принципи та інструменти державної екологічної політики, стратегічні цілі та завдання, етапи реалізації та моніторинг та оцінка виконання.

Окремо варто зазначити про управління та використання земель лісогосподарського призначення в умовах децентралізації влади. Опенько П. А. вважає, що для ефективного управління територіальними громадами землями лісогосподарського призначення необхідно вирішити низку існуючих проблем:

- надати повноваження територіальним громадам розпоряджатись землями лісогосподарського призначення державної власності за межами населеного пункту;

НУБІП України

- оновити облікові та фактичні дані про якісний та кількісний стан земель лісогосподарського призначення в межах територіальних громад;
- провести інвентаризацію земель лісогосподарського призначення та інших земель;

НУБІП України

- можливість створення громадянами приватних лісів на приватних землях сільськогосподарського призначення, які не придатні для ведення сільського господарства та виробництва;
- внесення відомостей до Державного земельного кадастру про всі землі лісогосподарського призначення [37].

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України



### 3.2. Інвентаризація земель, як механізм формування земельних ділянок

Проведення інвентаризації земель забезпечує органи державної влади, органи місцевого саморядування, виконавчі органи влади достовірними та повними відомостями про землі та земельні ділянки в межах території України та в межах територій окремих адміністративно-територіальних одиниць. Інвентаризація земель це важливий інструмент для ефективного та раціонального управління земельними ресурсами.

Основним нормативно-правовим актом, що регулює земельні відносини, а саме Земельним кодексом України, не наведено чіткого визначення, що таке інвентаризація, але статтею 79-1 визначено, що формування земельних ділянок здійснюється, зокрема, шляхом проведення інвентаризації земель у випадках, передбачених законом.

Статтею 35 Закону України «Про землеустрій» та Порядок проведення інвентаризації земель затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 05.06.2019 № 476 «Про затвердження Порядку проведення інвентаризації земель та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України» визначено, що інвентаризація земель проводиться з метою встановлення місця розташування об'єктів землеустрою, їх меж, розмірів, правового статусу, виявлення земель, що не використовуються, використовуються нерационально або не за цільовим призначенням, виявлення і консервації деградованих сільськогосподарських угідь і забруднених земель, встановлення кількісних та якісних характеристик земель, необхідних для ведення Державного земельного кадастру, виявлення та виправлення помилок у відомостях Державного земельного кадастру, здійснення державного контролю за використанням та охороною земель і прийняття на їх основі відповідних рішень органами виконавчої влади та органами місцевого саморядування [24].

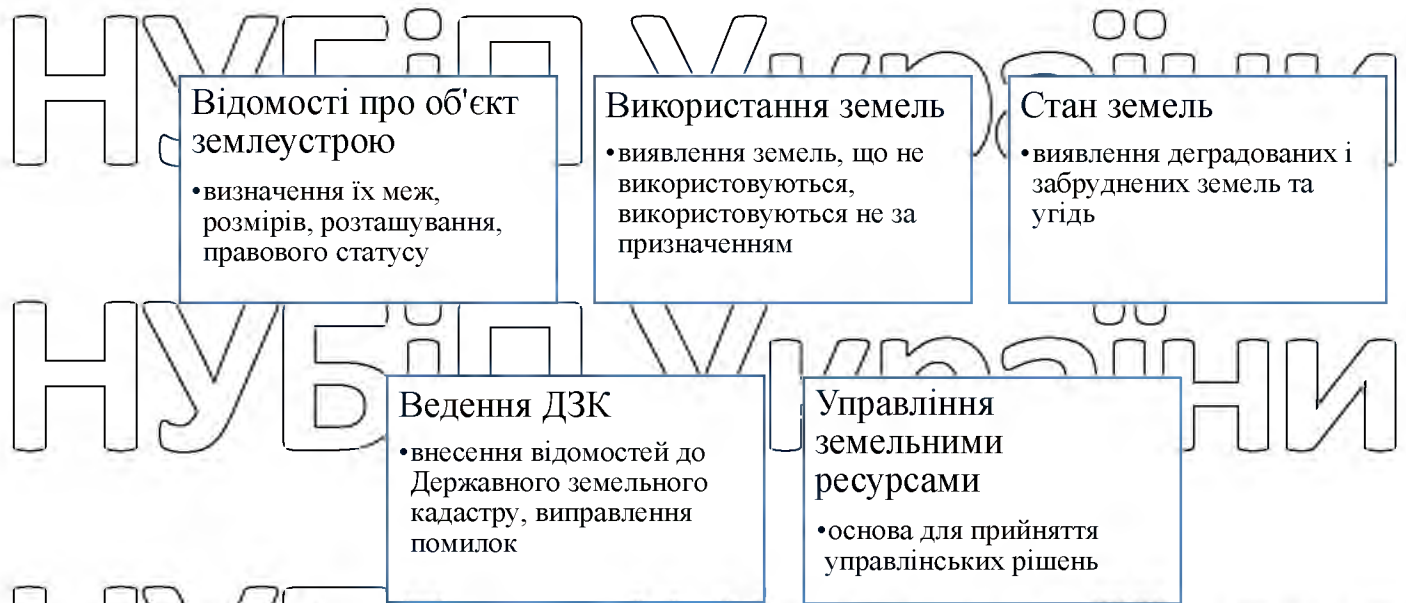


Рис. 3.3 Основні задачі, які вирішує інвентаризація земель

Інвентаризація земель може бути державною та цільовою. Державна інвентаризація земель та земельних ділянок передбачає проведення інвентаризації на всій території України, не залежно від їх форм власності, визначення їх угідь та внесення даних до Державного земельного кадастру.

Цільова інвентаризація проводиться в межах адміністративно-територіальних одиниць.

Інвентаризація земель передбачає формування земельних ділянок або внесення відомостей про них до Державного земельного кадастру, якщо такі відсутні.

Інвентаризація земель населеного пункту або за його межами показує реальний стан використання земель та є основою для подальшого прийняття управлінських рішень для реалізації земельного потенціалу цього населеного пункту.

Інвентаризація земель та земельних ділянок, що має на меті, зокрема, внесення або виправлення відомостей про землі у Державному земельному кадастрі, окрім цього дає повне розуміння стану, якості та кількості, виявлення правового статусу земель, виявлення земель, що не використовуються,

використовуються не раціонально або використовуються не за цільовим призначенням в конкретному населеному пункті або за його межами.

Під час проведення інвентаризації земель важливо дотримуватись принципів плановості, достовірності даних, стандартів проведення цієї процедури, уніфікації та стандартизації отриманої інформації.

Підставою для проведення інвентаризації земель є рішення власників або розпорядників земельних ділянок або також рішення територіальних рад.

Інвентаризація земель бере за основу такі вихідні дані:

- матеріали з Державного фонду документації із землеустрою (раніше розроблена документація);
- відомості Державного земельного кадастру, Поземельної книги, записів про реєстрацію державних актів на право власності на землю та на право постійного користування; договорів оренди землі; обмінних файлів, що містять інформацію про землю;
- містобудівна документація:
  - ортофотоплани;
  - відомості з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно;
  - документи, що посвідчують речове право на землю та сплату земельного податку;
  - наказ Держгеокадастру або територіального органу Держгеокадастру (у разі проведення державної інвентаризації земель та земельних ділянок);
  - графічні матеріали відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування відповідно до повноважень, визначених статтею 122 Земельного кодексу України, на яких зазначено місце проведення робіт з державної інвентаризації земель, орієнтовну площу та кадастровий номер суміжної земельної ділянки (у разі проведення державної інвентаризації земель та земельних ділянок);

НУБІП УКРАЇНИ

відомості про меліоративну мережу або її складову частину (складові частини), надані замовником документації із землеустрою та/або Держрибагентством.

НУБІП УКРАЇНИ

Під час проведення інвентаризації земель, державної інвентаризації земель та земельних ділянок можуть використовуватися матеріали дистанційного зондування землі, лісовпорядкування, проекти створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду, схеми формування екомережі, програми у сфері формування, збереження та використання екомережі, проектної документації на будівництво меліоративної мережі.

НУБІП УКРАЇНИ

Замовниками можуть бути органи державної влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим чи органи місцевого самоврядування, землевласники і землекористувачі, а також інші юридичні та фізичні особи.

НУБІП УКРАЇНИ

Роботи з інвентаризації земель, державної інвентаризації земель та земельних ділянок включають обстежувальні, топографо-геодезичні та проектно-вишукувальні роботи, складення і оформлення технічної документації в паперовій та електронній формі [50].

НУБІП УКРАЇНИ

Початком проведення інвентаризації земель є виконання обстежувальних робіт, збір та аналіз наявної інформації, узагальнення та відображення її на картографічних матеріалах, а саме на робочому інвентаризаційному плані.

НУБІП УКРАЇНИ

Робочий інвентаризаційний план складається на основі чергового кадастрового плану або інших планово-картографічних матеріалів у межах міст та селищ у масштабі не менш як 1:5000, у межах сіл та масивів земель сільськогосподарського призначення у масштабі не менш як 1:2000, у межах територій, визначених проектами формування території і встановлення меж сільських, селищних рад, у масштабі не менш як 1:10000, у межах районів у масштабі 1:25000 із зазначенням меж:

НУБІП УКРАЇНИ

→ об'єкта інвентаризації;

НУБІП України

- адміністративно-територіальних одиниць, які ввійшли до складу об'єкта інвентаризації;
- територій, визначених проектами формування території і встановлення меж сільських, селищних рад;

НУБІП України

- земель незалежно від форми власності;
- земельних ділянок, які внесено до Державного земельного кадастру;
- обмежень у використанні земельних ділянок;
- обтяжень прав на земельні ділянки;

НУБІП України

- угідь;
- земельних ділянок, на яких розміщені меліоративні мережі або їх складова частина (складові частини) (у разі, коли об'єктом інвентаризації земель є земельні ділянки, на яких розміщені меліоративні мережі або їх складова частина (складові частини);

НУБІП України

- земельних ділянок (частин земельних ділянок) та масивів земель сільськогосподарського призначення, включених до території обслуговування меліоративної мережі (у разі, коли об'єктом інвентаризації земель є земельні ділянки, на яких розміщені

НУБІП України

- меліоративні мережі або їх складова частина (складові частини);
- контурів об'єктів нерухомого майна, меліоративних мереж, складових частин меліоративних мереж та точки (точок) водовиділу, розміщених на земельній ділянці (у разі, коли об'єктом

НУБІП України

- інвентаризації земель є земельні ділянки, на яких розміщені меліоративні мережі або їх складова частина (складові частини);
- точки (точок) водовиділу (у разі, коли об'єктом інвентаризації земель є земельні ділянки, на яких розміщені меліоративні мережі або їх складова частина (складові частини) [50].

НУБІП України

Тобто, робочий інвентаризаційний план дає узагальнене поняття про початковий стан земель, які підлягають інвентаризації, показує межі

адміністративно-територіальних одиниць, розташування земельних ділянок, які вже зареєстровані в Державному земельному кадастрі, обмеження та обтяження прав на землю, режимоутворюючі об'єкти, угіддя (Додаток В)

Після узагальнення вихідної інформації, виконуються топографо-геодезичні роботи для визначення або уточнення меж об'єктів землеустрою, земельних ділянок, режимоутворюючих об'єктів та обмежень у використанні земель навколо (вздовж) них. Топографо-геодезичні роботи виконуються геодезичними приладами на місцевості, а також за допомогою аерофотознімання.

Наступним етапом виконання інвентеризації земель є проектно-вишукувальні роботи, при яких обробляються дані, що отриманні у результаті топографо-геодезичних робіт. Складають зведений інвентаризаційний план на основі даних робочого інвентаризаційного плану, у якому зазначають всі визначені та уточнені дані під час виконання топографо-геодезичних робіт, а саме межі земельних ділянок, межі режимоутворюючих об'єктів та обмежень навколо (вздовж) них, межі угідь, масиви земель сільськогосподарського призначення. Розробляють поконтурні відомості, в яких зображують номери контурів, кадастрові номери (за наявності), площі земельних ділянок, площі угідь, площі обмежень у використанні земель, обтяжень прав на земельні ділянки.

На зведеному інвентаризаційному плані чорним кольором зазначаються межі земельних ділянок згідно з документами, що посвідчують речові права на земельну ділянку, і Державним земельним кадастром; червоним кольором - межі земельних ділянок за результатами проведення інвентаризації земель [50].

(Додаток Г)

Окремо до робочого та зведеного інвентаризаційних планів складають переліки земельних ділянок (земель), щодо яких готують пропозиції для узгодження отриманих даних:

- наданих у власність (користування) з присвоєнням кадастрових номерів;

НУБІП України

- наданих у власність (користування) без присвоєння кадастрових номерів;

- не наданих у власність та користування у розрізі угідь;
- що використовуються без документів, які посвідчують речові права на них, крім проведення державної інвентаризації земель та земельних ділянок;

НУБІП України

- що використовуються не за цільовим призначенням, крім проведення державної інвентаризації земель та земельних ділянок;

НУБІП України

- нерозподілених, невитребуваних земельних часток (паїв), крім проведення державної інвентаризації земель та земельних ділянок;

- відумерлої спадщини, крім проведення державної інвентаризації земель та земельних ділянок.

Пропозиції щодо узгодження даних не складаються у разі проведення державної інвентаризації земель та земельних ділянок [50].

НУБІП України

Результати проведеної інвентаризації земель, як складової землеустрою, подаються у вигляді розробленої технічної документації із землеустрою щодо інвентаризації земель. Порядок її розроблення регламентовано статтею 57 Закону України «Про землеустрій».

НУБІП України

Технічна документація із землеустрою щодо інвентаризації земель включає:

а) пояснювальну записку;

б) матеріали топографо-геодезичних вишукувань;

НУБІП України

в) пропозиції щодо узгодження даних, отриманих у результаті проведення інвентаризації земель, з інформацією, що міститься у документах, що посвідчують право на земельну ділянку, та Державному земельному кадастрі;

г) робочий і зведений інвентаризаційні плани;

НУБІП України

г) переліки земельних ділянок (земель) у розрізі за категоріями земель та угіддями, наданих у власність (користування) з кадастровими номерами, наданих

нувбїп українни  
у власність (користування) без кадастрових номерів, не наданих у власність чи користування, що використовуються без документів, що посвідчують право на них, що використовуються не за цільовим призначенням, невитребуваних земельних часток (паїв), відумерлої спадщини;

нувбїп українни  
д) відомості про меліоративну мережу або її складову частину/частини, в тому числі надані центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері гідротехнічної меліорації земель, для державної реєстрації меліоративної мережі або її складової частини/частин у Державному земельному кадастрі, а також про земельні ділянки, на яких вони розміщені;

нувбїп українни  
е) відомості про земельні ділянки (частини земельних ділянок) та масиви земель сільськогосподарського призначення, включених до території обслуговування меліоративної мережі.

У разі формування земельної ділянки технічна документація із землеустрою щодо інвентаризації земель також включає:

нувбїп українни  
а) відомості про обчислення площі земельної ділянки;  
б) кадастровий план земельної ділянки;  
в) перелік обмежень у використанні земельних ділянок;

г) відомості про встановлені межові знаки [54].

нувбїп українни  
На кадастровому плані зображують наступні відомості про земельну ділянку:

- зовнішні межі земельної ділянки;  
- її площу;  
- каталог координат (поворотних точок ділянки), відстані між точками;  
- кадастровий номер земельної ділянки (до реєстрації земельної ділянки у Державному земельному кадастрі вказують КОАТУУ, номер кадастрової зони та кадастрового кварталу, після реєстрації земельної ділянки – додають номер земельної ділянки);

нувбїп українни



НУБІП України

- суміжні земельні ділянки – кадастрові номери (за наявності) та опис суміжних землевласників (землекористувачів);

- межі земельних угідь, експлікацію з площами та номерами угідь;
- межі частини земельних ділянок, на які поширюється дія обмежень у використанні земель, права суборенди, сервітуту;

НУБІП України

- відомості про перенесення в натуру (на місцевість) меж охоронних зон, прибережних захисних смуг і пляжних зон, зон санітарної охорони, санітарно-захисних зон і зон особливого режиму

НУБІП України

використання земель (за наявності) та меж земельної ділянки (у разі формування земельної ділянки) у вигляді каталогу координат; відомості про встановлені межові знаки (у разі формування земельної ділянки).

НУБІП України

Таблиці із зазначенням координат усіх поворотних точок меж земельної ділянки, переліку земельних угідь, їх площі, відомостей про цільове призначення земельної ділянки та розробника документації із землеустрою на земельну ділянку є невід'ємною частиною кадастрового плану земельної ділянки [40].

НУБІП України

Перелік обмежень у використанні земель формується на підставі встановлених обмежень у використанні земель та земельних ділянок відповідно до Порядку ведення Державного земельного кадастру затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.10.2012 № 1051 «Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру».

НУБІП України

НУБІП України

### 3.3. Формування земельних ділянок лісгосподарського призначення з використанням даних Державного земельного кадастру

Формування земельної ділянки полягає у визначенні земельної ділянки як об'єкта цивільних прав. Формування земельної ділянки передбачає визначення її площі, меж та внесення інформації про неї до Державного земельного кадастру. Земельна ділянка – це частина земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, з визначеними щодо неї правами [24].

Державний земельний кадастр - єдина державна геоінформаційна система відомостей про землі, розташовані в межах державного кордону України, їх цільове призначення, обмеження у їх використанні, а також дані про кількісну і якісну характеристику земель, їх оцінку, про розподіл земель між власниками і користувачами, про меліоративні мережі та складові частини меліоративних мереж [40].

Державний земельний кадастр ведеться на принципах об'єктивності, достовірності та повноти відомостей про його об'єкти [40]. Тобто, кожен об'єкт Державного земельного кадастру (землі в межах кордону, в межах адміністративно-територіальних одиниць, обмеження у використанні земель, меліоративні мережі та їх складові, земельні ділянки) повинен містити всі необхідні відомості про себе, які передбачені Законом України «Про Державний земельний кадастр».

З початком вторгнення російської федерації 24 лютого 2022 року повністю припинено роботу Публічної кадастрової карти в цілях національної безпеки.

Пунктом 4 Постанови Кабінету Міністрів України від 7 травня 2022 року № 564 «Деякі питання ведення та функціонування Державного земельного кадастру в умовах воєнного стану» визначено, що вимоги законодавства щодо оприлюднення на офіційному веб-сайті Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру, зокрема через Публічну кадастрову карту, що є

частину програмного забезпечення Державного земельного кадастру, картографічної основи, індексних кадастрових карт (планів), базових

аналітичних, кадастрових, інформаційних шарів та всіх відомостей Державного земельного кадастру, передбачених статтями 12-15 Закону України "Про

Державний земельний кадастр" зокрема у векторному вигляді, не застосовуються [17].

Наступним способом забезпечення доступності даних Державного земельного кадастру як для сертифікованих інженерів-землевпорядників і

сертифікованих інженерів-геодезистів, так і для громадян є веб-ресурс електронних послуг Державної служби України з питань геодезії, картографії та

кадастру «Е-сервіс». Ресурс дозволяє замовити адміністративні та отримати сервісні електронні послуги Держгеокадастру.

Для отримання відомостей необхідно ідентифікуватися - зареєструватися та авторизуватися в електронному кабінеті за допомогою електронної пошти, електронного цифрового підпису або платіжної картки банку.

Заява про надання відомостей з Державного земельного кадастру

Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру

Тип заяви \*

Обмеження у використанні земель

**Виберіть**

Землі в межах території адміністративно-територіальної одиниці

Обмеження у використанні земель

Витяг з ДЗК про земельну ділянку без даних від РРП

Надання вкопіювання з картографічної основи ДЗК, кадастрової карти (плану)

Нормативна грошова оцінка земельної ділянки (землі населених пунктів)

Нормативна грошова оцінка земельної ділянки (с/г призначення за межами населених пунктів)

Меліоративна мережа

Складова частина меліоративної мережі

Рис. 3.4 Заява про надання відомостей з Державного земельного кадастру

В електронному кабінеті «Е-сервіси» є можливість замовити інформацію про землі в межах території адміністративно-територіальної одиниці. Зробити це можуть органи місцевого самоврядування або органи державної влади.

Обмеження у використанні земель, відомості про які внесено до Державного земельного кадастру, також можна отримати через електронний кабінет. Необхідно знати реєстраційний номер обмеження, замовити інформацію може фізична або юридична особа.

Витяг з Державного земельного кадастру про земельну ділянку, але без відомостей Державного реєстру речових прав можна отримати через «Е-сервіси» ввівши кадастровий номер земельної ділянки. Заявником може бути фізична або юридична особа.

Викопіювання з картографічної основи Державного земельного кадастру, кадастрової карти (плану) надається через електронний кабінет. Необхідно ввести кадастровий номер земельної ділянки (Додаток Б).

Інформація про нормативну грошову оцінку земельної ділянки в населених пунктах та земельної ділянки сільськогосподарського призначення за межами населених пунктів також доступна в електронному кабінеті.

Якщо відомості про меліоративну мережу та складові частини меліоративної мережі внесено до Державного земельного кадастру, ці відомості також можна отримати через електронний кабінет Держгеокадастру.

Електронні сервіси Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру дає можливість переглянути та завантажити інформацію про земельну ділянку за кадастровим номером з інформацією про речові права на неї. В цьому ж розділі сертифікований інженер-землевпорядник або сертифікований інженер-геодезист може отримати відомості про земельну ділянку у вигляді формату JSON. JSON містить відомості координат поворотних точок ділянки та виміри між точками. Відомості геометрії ділянки потрібні

при формуванні земельної ділянки для уникнення утворення перетинів та накладок між земельними ділянками.

В електронному кабінеті Держгеокадастру є можливість замовити земельпорядну документацію із Державного фонду документації із землеустрою.

Першочергово необхідно дізнатись на сайті Держгеокадастру наявність земельпорядної документації у Державному фонді документації із землеустрою та дізнатись код документації та назву документації у реєстрах. Сформувати заяву на отримання документації із землеустрою та очікувати результату.

Державний фонд документації із землеустрою формується на основі збору, обробки, обліку матеріалів, отриманих в результаті здійснення землеустрою.

Документація із землеустрою Державного фонду документації із землеустрою є державною власністю і не може передаватись у приватну власність.

Доступ до матеріалів Державного фонду документації із землеустрою, що становлять державну таємницю, здійснюється відповідно до закону.

Розробники документації із землеустрою зобов'язані безоплатно передавати копії матеріалів у Державний фонд документації із землеустрою. Використання цих матеріалів дозволяється лише з дотриманням вимог законодавства про авторські права.

Юридичні та фізичні особи мають право користуватися матеріалами Державного фонду документації із землеустрою з дотриманням вимог Закону України «Про землеустрій», інших законів України і Положення про Державний фонд документації із землеустрою.

При користуванні документацією з Державного фонду документації із землеустрою забороняється:

- копіювання топографічних, картографічних, аерозйомочних та інших матеріалів без відповідного на те дозволу.

НУБІП України  
 - передача вихідних матеріалів (їх копій) іншим особам без спеціального дозволу, якщо це не передбачено умовами користування відповідними матеріалами;

НУБІП України  
 - передача документації із землеустрою, яка є носієм відомостей, що становлять державну таємницю, організаціям, які не мають належних умов для забезпечення її зберігання [15].  
 Електронний кабінет дозволяє для сертифікованих інженерів-

землевпорядників та сертифікованих інженерів-геодезистів дає можливість перевірити обмінний файл у форматі XML та правильність його виконання перед подачею земельної ділянки на реєстрацію.

НУБІП України  
 Основні сфери, які потребують уваги для покращення використання земель лісгосподарського призначення – екологічна, соціально-економічна, правова.

НУБІП України  
 Основоположним кроком на шляху до ефективного використання земель лісгосподарського призначення є прийняття ефективних, раціональних, доцільних, економічно вигідних управлінських рішень. Схеми ефективного використання земельних ресурсів у сфері лісових відносин це: управлінські рішення – реалізація – аналіз ефективності – внесення змін.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

# НУБІП України

## ВИСНОВКИ

# НУБІП України

Національна інвентаризація лісів – це система обстежень лісового фонду

України, для отримання узагальненої інформації щодо лісів для подальшого планування їх використання та охорони. Інвентаризація земель – це система

заходів, яка проводиться з метою встановлення місця розташування всіх об'єктів землеустрою, в тому числі і земель лісгосподарського призначення, визначення

їх меж, розмірів, правового статусу. Землевпорядкування, а саме інвентаризація земель та формування земель лісгосподарського призначення, передують

лісовпорядкуванню. Для здійснення лісовпорядкування потрібно привести у відповідність до норм чинного земельного законодавства стан земельних

ділянок. Йдеться про те, що першим кроком використання земель лісгосподарського призначення має бути формування земельних ділянок та

внесення їх до Державного земельного кадастру. Найкращим варіантом для формування земельних ділянок та внесення їх до Державного земельного

кадастру є проведення інвентаризації земель.

У магістерській кваліфікаційній роботі розкриті питання:

1. Втрати лісгосподарського виробництва та лісових ресурсів з початком військового вторгнення 24 лютого 2022 в грошовому еквіваленті

становлять приблизно 13,2 млрд гривень. Крім того, відбувається погіршення стану лісової флори і фауни під час ведення бойових дій. Методом відновлення

лісів у післявоєнний період, із землевпорядної точки зору, запропоновано віднесення самозаліснених земель будь-якої категорії земель, до земель лісового

фонду України, для збалансування втрачених лісових ресурсів. Також важливим землевпорядним заходом для припинення господарської діяльності на

лісгосподарських землях, які зазнали негативного впливу бойових дій, є консервація земель.

# НУБІП України

2. Розкрито ознаки сформованої земельної ділянки. Описані види землепорядної документації, якими можна сформувати земельні ділянки лісогосподарського призначення. Описані вимоги до структури обмінного файлу.

Описано порядок виконання технічної документації із землеустрою щодо інвентаризації земель та реєстрації земельної ділянки у Державному земельному кадастрі.

3. Досліджено характеристику об'єкта дослідження та стан лісогосподарських земель на території Київської області. По лісорослинному

районування територія Іванківського району відноситься до центральної частини Українського Полісся. Рельєф рівнинний, ґрунтовий покрив

різноматний: найпоширенішими ґрунтами є чорноземи. Загальна площа земельних угідь на території Іванківського району Київської області 361615,0000

га, з них ліси та лісовкриті площі – 161935,0000 га (44,8%). Площа земельних ділянок лісогосподарського призначення, відомості про які внесено до

Державного земельного кадастру, на території Київської області станом на 01.01.2020 становить 150541,871 га, на 01.01.2021 становить 198000,919 га, на 01.01.2022 становить 261624,800 га.

4. Описано вимоги до геодезичної основи при встановленні меж земельних ділянок в природі (на місцевості) та використання системи координат УСК-2000.

5. Визначено шляхи ефективного використання земель лісогосподарського призначення. Першочерговим кроком до ефективного

використання земель є прийняття ефективних, доцільних, економічно вигідних та екологічно стабільних управлінських рішень та створення законодавчої бази

регулювання у сфері лісових та земельних відносин. Досліджено структуру органів управління у сфері лісових відносин. На основі проаналізованих методів

покращення стану використання лісів, лісових ресурсів та земель лісогосподарського призначення виведено схему ефективного використання

земель лісогосподарського призначення: управлінські рішення, реалізація, аналіз



ефективності. Досліджено нормативно-правові акти у сфері використання, охорони та відтворення лісів. Розкрито поняття інвентаризації земель, основні задачі, які вона вирішує та описано порядок її виконання. Досліджено роботу

Державного земельного кадастру при формуванні земельних ділянок, описано, яку інформацію можна отримати звернувшись до Держгеокадастру. Для

наглядного розуміння роботи з даними Державного земельного кадастру через електронний кабінет Держгеокадастру замовлено викопіювання з картографічної основи Державного земельного кадастру, кадастрової карти (плану).

Зважаючи на викладену у дослідженні інформацію науково-методичними засадами формування земельних ділянок для ведення лісового господарства є:

1) проведення лісопорядкування відповідними лісогосподарськими організаціями; збір інформації про стан земель лісогосподарського

призначення, в тому числі збір даних Державного земельного кадастру,

використання методу польових досліджень, первинна обробка статистичних та картографічних даних, застосування аерознімальних методів дослідження місцевості за допомогою БПЛА;

2) на основі фундаментальних наукових досліджень про землі

лісогосподарського призначення та ведення лісового господарства,

виконання практичних цілей – формування земель лісогосподарського

призначення та внесення даних про них до Державного земельного

кадастру.

# СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Чумаченко О.М., Кривов'яз Є.В., Колганова І.Г. Відновлення забруднених боєприпасами земель: техніко-економічні та екологічні аспекти. Економіка природокористування і сталий розвиток. К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2020. № 8 (27). С. 79-86

2. 13,2 млрд гривень: приблизна оцінка збитків лісової галузі України внаслідок вторгнення рф. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України – офіційний сайт. URL: <https://mepr.gov.ua/1-2-milrd-griven-pryblivzna-otsinka-zbytkiv-lisovoyi-galuzi-ukraviny-vnaslidok-vtrigneniya-ru/> (дата звернення: 24.09.2023).

3. Forest Monitoring Designed for Action. URL: <https://www.globalforestwatch.org/>

4. Malashevska O., Malashevskiyi M. The urgent issues of land conservation in Ukraine. Zemleustrij, kadastr i monitoring zemel. 2023. no. 2. URL: <https://doi.org/10.31548/zemleustriv2023.02.04> (date of access: 19.10.2023).

5. Priidka K. Features of aerophotics data use in the collection of forestry lands information. Bioresursi i prirodokoristuvannâ. 2018. Vol. 10, no. 5-6. URL: <https://doi.org/10.31548/bio2018.05.028> (date of access: 24.09.2023).

6. Бондарчук Н., Лінік Л. Актуальні питання адміністративно-правового статусу вищого антикорупційного суду України. Молодий вчений. 2021. № 4 (92) С. 88–92 URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-4-92-19> (дата звернення: 24.09.2023).

7. Бутенко Є. В., Даньшова А. М., Юрченко І. В. Інвентаризація земель як передумова ефективного управління земельними ресурсами. Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. 2020. № 4. С. 14–19.

8. Відкриті дані земельного кадастру України. URL: <https://kadastr.live/>

9. Відтепер самосійні ліси та луки захищені від знищення. Парламент ухвалив у другому читанні законопроект № 5650. URL: <https://mepr.gov.ua/vidteper-samosiini-lisv-ta-luky-zahvshheni-vid-znyshheniya-parlament-uhvalyv-u-drugomu-chytanni-zakonoprojekt-5650/> (дата звернення: 24.09.2023).

10. Волков О.Є. Адміністративно-правове забезпечення використання й охорони лісового фонду України. 2006. 123 с.

11. Волков О. Є. Адміністративно-правові засади визначення правового режиму використання лісових ресурсів як важливого компоненту природоохоронного комплексу України. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2019. № 2 (85).

12. Гарварт Т. А. Організаційно-правові засади державного управління лісовим фондом України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2014. 19 с.

13. Геодезична NRTK мережа <https://systemnet.com.ua>

14. Гуманітарне розмінування Донбасу – довгий шлях до безпеки людей. URL: <http://surl.li/msgbr>

15. Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру URL: <https://land.gov.ua/>

16. Державне підприємство "Іванківський лісгосп" URL: <https://lvivlis.gov.ua/dp-ivankivskiy-lisgosp>

17. Деякі питання ведення та функціонування Державного земельного кадастру в умовах воєнного стану : Постанова Каб. Міністрів України від 07.05.2022 р. № 564 : станом на 23 трав. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/564-2022-#Text> (дата звернення 21.09.2023).

18. Дорош Й. М. Завдання землеустрою в аграрній сфері, викликані військовою агресією, та шляхи їх вирішення. Землеустрій, кадастр і

# НУБІП України

МОНІТОРИНГ земель. 2022. № 4 URL:  
<https://doi.org/10.31548/zeleustriv2022.04.01>

19. Дорош О. С. Інвентаризація земель: методичні підходи до її проведення. Агросвіт. 2015. № 11.

# НУБІП України

20. ДП "Ліси України". URL <https://e-forest.gov.ua/>.

21. Дребог О. І. Державне лісівництво й земельна реформа в Україні: стан проблеми реформування та розвитку лісгосподарського виробництва

Агросвіт. 2021. № 5. URL:

<http://www.agrosvit.info/?op=t&amp;z=3398&amp;i=3>.

# НУБІП України

22. Екологічний паспорт міста Києва URL:

<https://ecoder.kyivcity.gov.ua/content/ekologichnyy-pasport.html>

23. Заверюха М. М. Правове регулювання використання та охорони лісів за лісовим та земельним законодавством України: автореф. дис. канд. юрид.

наук: 12.00.06. Київ, 2017. 21 с.

# НУБІП України

24. Земельний кодекс України : Кодекс України від 25.10.2001 р. № 2758-III станом на 17 верес. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (дата звернення: 21.09.2023).

# НУБІП України

25. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 - 212-24) :

Кодекс України від 07.12.1984 р. № 8073-X, станом на 20 серп. 2023 р.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення:

21.09.2023).

# НУБІП України

26. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 213 - 330) :

Кодекс України від 07.12.1984 р. № 8073-X, станом на 20 серп. 2023 р.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#Text> (дата звернення

21.09.2023).

27. Добряк Д. С., Кузін Н. В. Консервація деградованих, малопродуктивних і

# НУБІП України

техногенно забруднених земель та їх вплив на агроландшафти //

Збалансоване природокористування. - 2015. - № 4. - С. 5-9. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Zp\\_2015\\_4\\_3](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Zp_2015_4_3)

28. Консервація земель як головний аспект відтворення ландшафтного та біологічного різноманіття / Бурковський О. П. // Вісник Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету. 2015. - № 2. - С. 121-124. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vddau\\_2015\\_2\\_29](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vddau_2015_2_29)

29. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр#Text> (дата звернення: 21.09.2023).

30. Кошель А. О., Колганова І. Г. Дослідження про розроблення робочих проектів землеустрою щодо рекультивациі порушених земель. Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. 2022. № 4. URL: <https://doi.org/10.31548/zemleustriy2022.04.07>.

31. Кустовська О. В. Особливості формування земельних ділянок для ведення лісового господарства та пов'язаних з ним послуг / Кустовська О. В., Єрьомін О. А. // Збалансоване природокористування. - 2017. - № 2. - С. 114-117. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Zp\\_2017\\_2\\_24](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Zp_2017_2_24)

32. Лісовий кодекс України : Кодекс України від 21.01.1994 р. № 3852-ХІІ ; станом на 23 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text> (дата звернення: 21.09.2023).

33. Майже 102 тис. га самозаліснених ділянок на Київщині можуть бути використані для ведення лісового господарства - Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України - офіційний сайт. URL: <https://mepr.gov.ua/majzhe-102-tys-ga-samozalisnenyh-dilyanok-na-kyvivshyni-mozhut-but-y-vkorystani-dlya-vedennya-lisovogo-gospodarstva/> (дата звернення: 24.09.2023).

34. Мартин А.Г., Кслаганова М. До питання про правила робочого проектування в землеустрої № 4, 2021. Режим доступу:

<http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Zemleustriv/article/view/15404>.

35. Матчук С. В. Адміністративно-правова охорона лісових ресурсів: автореф.

дис. канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2014. 20 с.

36. Матчук С. В. Особливості правового режиму земель лісового фонду.

Юридична наука. № 1. № 2015. С. 30–35.

37. Опенько І. А. Інституціональні передумови ефективного використання та

охорони земель лісгосподарського призначення. Інвестиції: практика та

досвід. 2019. № 21. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&mp=z=5873>

<http://www.investplan.com.ua/?op=1&mp=z=5873>

38. Опенько І. А., Ярова Б. М. Ліси Європи та України: динаміка змін, проблеми

та шляхи удосконалення управління. Вплив кліматичних змін на

просторовий розвиток територій Землі: наслідки та шляхи вирішення. 36.

наук. гр. II Міжнар. науково-практ. конф. м. Херсон, 13–14 черв. 2019 р.

Херсон, 2019. С. 25–27.

39. Опенько І.А., Євсюков Т.О. Землі під полежащими лісовими

насадженнями: сучасний стан, проблеми, шляхи вирішення. Збалансоване

природокористування. 2014. № 1. С. 125–131 [Електронний ресурс].

Режим доступу: [http://www.natureis.org.ua/index.php/ua/component/option=com\\_content/view/category/3\\$zbalansovane\\$pririodokoristuvannya\\$2014\\$rik?download=6:zbalansovane\\$pririodokoristuvannya\\$1\\$2014r](http://www.natureis.org.ua/index.php/ua/component/option=com_content/view/category/3$zbalansovane$pririodokoristuvannya$2014$rik?download=6:zbalansovane$pririodokoristuvannya$1$2014r)

[http://www.natureis.org.ua/index.php/ua/component/option=com\\_content/view/category/3\\$zbalansovane\\$pririodokoristuvannya\\$2014\\$rik?download=6:zbalansovane\\$pririodokoristuvannya\\$1\\$2014r](http://www.natureis.org.ua/index.php/ua/component/option=com_content/view/category/3$zbalansovane$pririodokoristuvannya$2014$rik?download=6:zbalansovane$pririodokoristuvannya$1$2014r)

[http://www.natureis.org.ua/index.php/ua/component/option=com\\_content/view/category/3\\$zbalansovane\\$pririodokoristuvannya\\$2014\\$rik?download=6:zbalansovane\\$pririodokoristuvannya\\$1\\$2014r](http://www.natureis.org.ua/index.php/ua/component/option=com_content/view/category/3$zbalansovane$pririodokoristuvannya$2014$rik?download=6:zbalansovane$pririodokoristuvannya$1$2014r)

40. Про Державний земельний кадастр: Закон України від 07.07.2011 р.

№ 3613-VI станом на 18 трав. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text>

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text> (дата звернення: 21.09.2023).

41. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень:

Постанова Каб. Міністрів України від 25.12.2015 р. № 1127: станом на

16 черв. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1127-2015-п#Text>  
(дата звернення: 21.09.2023).

42. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р.  
№ 2939-VI : станом на 31 берез. 2023 р.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення:  
21.09.2023).

43. Про затвердження Вимог до структури, змісту та формату оформлення  
результатів робіт із землеустрою в електронному вигляді (обмінного  
файлу). Наказ Держ. ком. України із зем. ресурсів від 02.10.2009 р. № 573.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0157-10#Text> (дата звернення:  
21.09.2023).

44. Про затвердження Інструкції з топографічного знімання у масштабах  
1:5000, 1:2000, 1:1000 та 1:500 (ГКНТА-2.04-02-98): Наказ Голов. упр.

геодезії, картографії та кадастру при Каб. Міністрів України від  
09.04.1998 р. № 56 : станом на 28 верес. 1999 р.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0393-98#Text> (дата звернення:  
21.09.2023).

45. Про затвердження Методики визначення шкоди та збитків заподіяних  
лісовому фонду внаслідок збройної агресії Російської Федерації: Наказ М-  
ва зах. довкілля та природ. ресурсів України від 05.10.2022 р. № 414 :

станом на 11 листоп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1308-22#Text> (дата звернення: 21.09.2023).

46. Про затвердження Методики визначення шкоди та збитків заподіяних  
лісовому фонду внаслідок збройної агресії Російської Федерації.

Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1308-22#Text> (дата звернення: 24.09.2023).

47. Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру :  
Постанова Каб. Міністрів України від 17.10.2012 р. № 1051 : станом на

4 лип. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1051-2012-p#Text> (дата звернення: 21.09.2023).

48. Про затвердження Порядку використання Державної геодезичної референцної системи координат УСК-2000 при здійсненні робіт із землеустрою : Наказ М-ва аграр. політики та продовольства України від 02.12.2016 р. № 509. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1646-16#Text> (дата звернення: 21.09.2023).

49. Про затвердження Порядку консервації земель : Постанова Каб. Міністрів України від 19.01.2022 р. № 55 : станом на 5 листоп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2022-m#Text> (дата звернення: 21.09.2023).

50. Про затвердження Порядку проведення інвентаризації земель та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України Постанова Каб. Міністрів України від 05.06.2019 р. № 476 : станом на 10 серп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/476-2019-p#Text> (дата звернення: 21.09.2023).

51. Про затвердження Порядку проведення національної інвентаризації лісів та внесення зміни у додаток до Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392-2021-p#n10> (дата звернення: 24.09.2023).

52. Про затвердження Правил відтворення лісів. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/303-2007-p#Text> (дата звернення: 24.09.2023).

53. Про затвердження Правил розроблення робочих проектів землеустрою : Постанова Каб. Міністрів України від 02.02.2022 р. № 86 : станом на 5 листоп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2022-p#Text> (дата звернення: 21.09.2023).



54. Про землеустрій : Закон України від 22.05.2003 р. № 858-IV : станом на 8 черв. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-IV#Text> (дата звернення: 21.09.2023).

55. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697/19#Text> (дата звернення: 24.09.2023).

56. Про Порядок охорони геодезичних пунктів: Постанова Каб. Міністрів України від 19.07.1999 р. № 1284 : станом на 16 листоп. 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1284-99-п#Text> (дата звернення: 21.09.2023).

57. Про рослинний світ : Закон України від 09.04.1999 р. № 591-XIV : станом на 17 берез. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14#Text> (дата звернення: 21.09.2023).

58. Про схвалення Державної стратегії управління лісами України до 2035 року. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-2021-р#Text> (дата звернення: 24.09.2023).

59. Про схвалення Концепції реформування та розвитку лісового господарства. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/208-2006-р#Text> (дата звернення: 24.09.2023).

60. Про тваринний світ : Закон України від 13.12.2001 р. № 2894-III : станом на 8 серп. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14#Text> (дата звернення: 21.09.2023).

61. Публічний звіт Голови Державного агентства лісових ресурсів України за 2022 рік URL: <https://forest.gov.ua/agentstvo/komunikacivi-z-gromadskistvu/publichni-zviti-derzhlisagentstva>

62. Сакаль О. В. Ефективне управління землями лісогосподарського призначення [монографія] / Сакаль О. В. – К.: Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», 2012. – 176 с.

63. Семяновський В. М. Партисипативне управління як модель управління територіальними громадами. Статистика України, 2018. № 1. С. 47–51 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/3424/1/47\\_51.pdf](http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/3424/1/47_51.pdf)

64. Смирнова С. М., Смирнов В. М., Косов П. Ю. Земельні ресурси в контексті об'єкту управління. Проблеми та практичні питання щодо виконання робіт із землеустрою : Матеріали Всеукр. науково-практ. конф., м. Херсон, 17 жовт. 2019 р. Херсон, 2019. С. 134.

65. Степаненко Т. Використання безпілотних літальних апаратів для оперативного геодезичного картографування. Використання й охорона земельних ресурсів: актуальні питання науки та практики : Матеріали Всеукр. науково-практ. інтернет-конф., м. Львів, 3 берез. 2022 р. Львів, 2022.

66. Стойко Н., Кошкалда І. Феномен засозаліснення земель лісогосподарського призначення. Використання й охорона земельних ресурсів: актуальні питання науки та практики : Матеріали Всеукр. науково-практ. інтернет-конф., м. Львів, 3 берез. 2022 р. Львів, 2022.

67. Ступень М. Г., Гулько Р. Й., Микула О. Я. Теоретичні основи державного земельного кадастру : стереотипне. 2-ге вид. Львів : "Новий світ-2000", 2006. 336 с.

68. Тельнов В. Г. Геодезія. Дніпро : НТУ, 2019. 317 с.

69. Третяк А. І. Землепорядкування та оцінка нанесеної шкоди землекористуванню на територіях, що зазнали військових дій в Україні /

Третяк А. М. та ін. Agrosvit. 2022. № 11-12. С. 3-11. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2022.1112.3> (дата звернення: 19.10.2023).

70. Третяк А. М. Землеустрій в Україні: теорія, методологія: Монографія. /

Третяк А. М. — Херсон: Гринь Д. С., 2013. — 650 с., с.265

71. Третяк А. М. Теоретичні засади землевпорядного процесу: [монографія] /

Третяк А. М., Дорош Й. М., Третяк Р. А., під заг. ред. Третяка А. М. — Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС — 2017. — 268 с., с. 20.

72. Юхно А. Виконання геодезичних вишукувань як складової частини

земельно-кадастрових робіт. Використання й охорона земельних ресурсів: актуальні питання науки та практики : Матеріали Всеукр науково-практ. Інтернет-конф. м. Львів, 3 берез. 2022 р. Львів, 2022

73. Щодо актуальних проблем охорони земель в Україні. Малашевська О. А.,

Малашевський М. А. Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. 2022. № 4.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ДОДАТКИ  
НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України